Poštnina plačana v gotovini.
Leto LXVII,. št. 265 Ljubljana, sreda 21. novembra 1934 Cena Din 1.–

SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan popoldne, izvzemši nedelje in praznike. — Inserati do 30 petit vrst à Din 2.-, do 100 vrst à Din 2.50, od 100 do 300 vrst à Din 3.-, večji inserati petit vrsta Din 4.-. Popust po dogovoru, inseratni davek posebej. — »Slovenski Narod« velja mesečno v Jugoslaviji Din 12.-, za inozemstvo Din 25.-. Rokopisi se ne vračajo.

UREDNIŠTVO IN UPRAVNIŠTVO LJUBLJANA, Knaflijeva ulica št. 5
Telefon: 3122, 3123, 3124, 3125 in 3126

Podružnice: MARIBOR, Smetanova 44/I. — NOVO MESTO, Ljubljanska cesta, telefon št. 26. — CELJE: celjsko uredništvo: Strossmayerjeva ulica 1, telefon št. 65, podružnica uprave: Kocenova ulica 2, telefon št. 190. — JESENICE, Ob kolodvoru 101.
Račun pri poštnem čekovnem zavodu v Ljubljani št. 10.351.

Fašistična zarota proti Rooseveltu

Ameriški velekapital je nameraval vprizoriti fašistični pohod na Washington, odstaviti Roosevelta, proglasiti diktaturo in onemogočiti Rooseveltov gospodar. program

Washington, 21. novembra. r. Ogromno senzacijo v vsej ameriški javnosti so izzvala razkritja o nameravanem fašističnem pohodu na Washington in o nameravani proglasitvi fašistične diktature v Zedinjenih državah.

Na seji kongresnega odbora, ki vodi preiskavo o raznih protiameriških pokretih, ki se pojavljajo v zadnjem času gospodarske krize z leve in desne, je bil zaslišan bivši poveljnik mornariškega zbora admiral Buttler. V teku dve in polurnega zaslišavanja je podal admiral Buttler podrobne izjave o pripravah za ta fašistični prevrat.

General Buttler je izpovedal, da so ga najodličnejši predstavniki finančnih krogov z Wall Streeta pozvali, naj bi na čelu bivših bojevnikov v začetku prihodnjega leta priredil pohod na Washington, zasedel kongres, odstavil Roosevelta ter proglasil fašistično diktaturo, ki naj bi predvsem napravila konec sedanji gospodarski diktaturi Roosevelta. Za ta pohod na Washington so ponujali njemu osebno kot nagrado 3 milijone dolarjev, obenem pa so mu stavili na razpolago 18 milijonov dolarjev za financiranje tega prevrata. Admiral Buttler je v zvezi s tem označil tri najuglednejše borzijance kot glavne voditelje tega pokreta. Ponovno so prihajali k njemu in mu prigovarjali, naj stopi v njihov krog. Izjavili so mu tudi, da se bodo obrnili na druge visoke vojaške dostojanstvenike, če on tega noče izvršiti. V zvezi s tem so imenovali tudi šefa generalnega štaba generala Mac Arthura.

Prav tako je admiral Buttler izpovedal, da so ameriški finančniki žrtvovali ogromne vsote, da bi vprizorili čim uspešnejšo kampanjo proti Rooseveltovim gospodarskim načrtom in da so v to svrho podkupili tudi več poslancev in senatorjev.

Ta razkritja so izzvala v vladnih krogih silno ogorčenje in vlada je sklenila, da bo zadevo do kraja razčistila in vse krivce tega komplota proti Rooseveltu pozvala na odgovor. Podpredsednik preiskovalnega odbora Dickstein je izjavil novinarjem ,da se bo v ponedeljek pričelo javno zaslišavanje admirala Buttlerja in da bodo pri tej priliki prišla na dan še nova in še senzacionalnejša razkritja. Prav tako je naglasil, da je admiral Buttler sam prijavil vso zadevo, da bi tako preprečil nameravani fašistični prevrat, ki bi mogel povzročiti ameriškemu narodu nepopravljivo škodo.

Vsi listi se obširno bavijo s temi razkritji in zahtevajo najodločnejše ukrepe proti onim, ki ogrožajo obnovo ameriškega gospodarstva in splošnega blagostanja.

Iz solidarnosti z obrati, ki bodo zaprti, »Slovenski Narod« jutri ne izide.

Avstrijski begunci se selijo v Nemčijo

Varaždin, 21. nov. n. V hitlerjevskih taboriščih v Varaždinu in drugod se vršijo velike priprave, ker se bodo hitlerjevci preselili v Nemčijo. Dne 25. t. m. odpotuje jo vsi hitlerjevski begunci na Sušak, kjer se bodo tri dni nato vkrcali na dva nemška parnika paroplovne družbe »Deutsche Levant-Linie«, »Sierra Cordova« in »Der Deutsche«. Oba parnika jih bosta prepeljala v Bremen. Jugoslavijo zapusti tako v nekaj dneh okrog 2000 hitlerjevcev.

Princesa Marina odpotuje v London

London, 19. novembra. AA. Reuter poroča, da se bo princesa Marina z roditeljema odpeljala iz Pariza v sredo zjutraj. V Doovru jo bo pri izkrcanju na angleških tleh pozdravil njen zaročenec vojvoja Kentski. Na londonski železniški postaji bosta princeso pozdravila kralj Jurij in kraljica Mary.

Društvo narodov se je poklonilo spominu kralja Aleksandra

Komemorativna seja skupščine Društva narodov

Ženeva, 21. novembra. r. Včeraj popoldne se je pričelo izredno zasedanje skupščine Društva narodov. Prva seja je bila posvečena spominu obeh žrtev marsejskega zločina, kralju Aleksandru in zunanjemu ministru Barthouju. Predsednik skupščine, češkoslovaški zunanji minister dr. Beneš, je otvoril izredno zasedanje skupščine Društva narodov v ženevi s temle nagovorom:

Dr. Beneš

Ne morem otvoriti današnje izredno zasedanje Društva narodov, ne da bi vas vse pri tem spomnil z bolestjo in gnusom strašnega dogodka, ki nas je vse vrgel v globoko žalost: to je strašni marsejski atentat. Naša je dolžnost izreči globoko in iskreno priznanje spominu kralja Aleksandra in Loiusa Barthouja, dveh znamenitih ljudi, ki sta padla kot žrtvi poklicnega morilca v trenutku, ko sta se pripravljala, da skrčita pot triumfu idej, ki so tudi ideje Društva narodov in hkratu pomenijo temelj in raison d'etre ženevske ustanove. Veliki lik kralja Uedinitelja pojde v zgodovino jugoslovenskega naroda in v zgodovino povojne Evrope kot eden izmed tistih velikih ljudi, katerih dela pomenijo po svoji prirodi in po svojem pomenu in bodo zmerom pomenili konstruktivno delo in zato tudi trajno delo.

Kralj Aleksander je živel s svojim narodom in v pravem pomenu besede prenašal z njim najhujše trenutke njegove zgodovine, zlasti v svetovni vojni, ter je pojmoval svojo nacionalno poslanstvo, kakor je pojmoval svoje poslanstvo v Evropi. Živel je edino za svoj hrabri narod, ki ga je osvobodil in zedinil, ustvarivši na ta način veliko zgodovinsko delo, ki ga je zahtevala fatalna evolucija prirodnih pogojev na Balkanu in v tem delu Evrope. Kot kralj Aleksander I. nikoli ni pozabil, da je za popolno in zajamčeno bodočnost svobode in neodvisnosti njegovega naroda potrebno, da mu v prvi vrsti ustvari nacionalno edinstvo. Izprevidel je vso neobhodno potrebo organiziranja mednarodnega miru in lojalnega sodelovanja med vsemi narodi. On je bil stvarno miroljuben vladar in je sprejel vse ideje in vsa načela Društva narodov. Razen tega je bil kralj Aleksander obdarjen z nenavadno politično daljnovidnostjo in z redko trdnostjo značaja in s hrabrostjo, ki sme služiti za zgled.

Nato se je minister Beneš v nekaterih besedah spomnil delovanja Jugoslavije na mednarodnem polju za utrditev miru in njenega delovanja v Društvu narodov. Govornik je pri tem poudaril, da je bila politika Jugoslavije zmerom inspirirana z idejami kralja-mučenika.

Dr. Jevtić

Nato je povzel besedo jugoslovenski zunanji minister Bogoljub Jevtić, ki je imel tale govor:

Pretresljive in iskrene besede, izgovorjene pri otvoritvi tega izrednega zasedanja Društva narodov v čast in spomin slavnih žrtev gnusnega zločina v Marseilleu, zlasti v teh časih, ko je skaljena mednarodna zavest in so vznemirjeni duhovi — te besede so za ves jugoslovenski narod uteha in dragoceno bodrilo. V imenu kraljevine Jugoslavije, ki prenaša svojo neizmerno bolest pogumno in s tisto moralno močjo, ki jo dela vredno njenega velikega kralja-mučenika, mi je čast izreči vam svojo najgloblјo zahvalo.

Viteški kralj Aleksander I. Uedinitelj bo ostal za ves jugoslovenski narod tisto, kar je bil ves čas svojega življenja: večni vzor in veliki voditelj. Vzor v resnični službi idealov človeštva in jugoslovenskega naroda, neomajni voditelj v dneh velikih preizkušenj. Nihče ni bil bolj kakor veliki kralj v svesti si nevarnosti, ki so mu grozile na potu izpolnjevanja njegovega velikega poslanstva. Toda on se pred še tolikšno nevarnostjo ni umaknil. Pri izpolnjevanju svojih dolžnosti do mednarodne skupnosti in v službi svojega naroda je šel kralj Aleksander do konca. Strašni zločin v Marseilleu, ki ga je izvršil poklicni zločinec tuje narodnosti, ravnajoč po nagovarjanju in organiziran zločin, čigar žrtvi sta postala kralj Aleksander I. in eden izmed najboljših sinov Francije Louis Barthou, ki ju je zadel ravno v trenutku, ko sta se pripravljala, da storita novo uslugo miru — je zadel tisto visoko mednarodno ustanovo, ki sta jo bila zn[illegible] m zvesta in privržena. Jugoslavija, kakor ste izrečno rekli, gospod predsednik, je inspirirana po vzorih najvišje žrtve svojega velikega kralja, in navdahnjena z njegovim velikim zgledom, ter bo pobožno ohranila njegov sveti spomin. Jugoslavija bo nadaljevala neomajno ono veliko delo, ki se mu je bila posvetila s tolikšnim samozatajevanjem.

Laval

Nato je povzel besedo francoski zunanji minister g. Laval, ki je v svojem govoru s posebno toplimi besedami obrazložil usluge, ki sta jih storila blagopokojni kralj Aleksander in minister Barthou mednarodnemu miru in delu za ustvaritev dobril in iskrenih odnošajev med narodi.

Skupščina Društva narodov, na kateri so bili zbrani zastopniki nad 60 narodov vsega sveta, je počastila spomin obeh nesmrtnih žrtev s 3 minutnim molkom. Šele po tej žalni seji, ki je napravila zelo globok vtis, se je pričela poslovna seja, na kateri so obravnavali spor zaradi Gran Chaca.

Brezuspešne intrige

Protektorji teroristov bi se za vsako ceno radi izognili javni razpravi o marsejskem zločinu

Pariz, 21. novembra. AA. »Echo de Paris« prinaša dopis iz Ženeve, v katerem govori o intrigah zoper Jugoslavijo in Malo antanto v zvezi s postopkom pred Društvom narodov zaradi marsejskega atentata. Manevri, pravi list, so se že začeli. Madžari so poskusili dokazati potrebo, da bi moral svet DN pri razpravah o marsejski aferi zasedati zunaj Ženeve. Isti krogi so trdili, da je g. Aloisi, kakor vse kaže, prosil, da bi se sestanek sveta, na katerem bi se razpravljalo o Posaarju, vršil v ponedeljek v italijanski prestolnici. »Echo de Paris« naglaša, da so države Male antante složne, podpira jih pa tudi Turčija. List dodaja, da bo jugoslovenska spomenica gotova danes dopoldne in da bo francoski zunanji minister Laval še v teku današnjega dne izvedel njeno vsebino.

Popolna solidarnost zaveznikov Jugoslavije

Ženeva, 21. novembra. r. Zastopniki držav balkanskega sporazuma so imeli snoči v apartmanih rumunskega zunanjega ministra Titulesca v hotelu »De Berge« svoj sestanek. Sestanka so se udeležili Jevtić, Ruždi bej, Politis in Titulescu. Na sestanku so, kolikor je bilo mogoče izvedeti, zavzeli konkretno stališče napram aktualnim vprašanjem, predvsem pa glede akcije jugoslovenske vlade pri Društvu narodov. Ugotoviti je treba, da se to stališče v celoti sklada s stališčem, ki ga je snoči zavzela Mala antanta. Ženevski krogi z največjo pozornostjo spremljajo razgovore zunanjih ministrov Male antante in Balkanske zveze, posebno še, ker je francoski zunanji minister Laval po kosilu, ki ga je priredil na čast zunanjim ministrom Male antante, izjavil, da Francija docela soglaša z Malo antanto ter da je popolnoma solidarna z Jugoslavijo. Francija bo vselej in z vsemi sredstvi podpirala Jugoslavijo.

Tudi Rusija bo podpirala Jugoslavijo

Ženeva, 21. novembra. r. Z velikim zanimanjem so v ženevskih krogih pričakovali, kakšno stališče bo zavzela glede jugoslovenske demarše pri Društvu narodov Sovjetska Rusija. Včeraj je prispel Litvinov v Ženevo in je takoj stopil v stike s predstavniki Male antante in Balkanske zveze. Novinarjem je izjavil, da bo v teku debate pred Društvom narodov najodločnejše zastopal stališče Jugoslavije in zahteval, da mora dobiti Jugoslavija popolno zadoščenje. Na ta način je že sedaj zasigurana potrebna večina za sklep, da se zahteva Jugoslavije takoj stavi na dnevni red. Jugoslavijo bodo podpirale Francija, Češkoslovaška, Rumunija, Turčija, Grčija in Sovjetska Rusija, prav tako pa je zastopnik Anglije sporočil, da bo Anglija zastopala stališče Jugoslavije.

Avstrija postaja vedno bolj monarhistična

Dunaj, 21. novembra. w. Ob priliki današnjega 22. rojstnega dne Otona Habsburškega se je v kapucinski cerkvi vršila svečana služba božja, katere so se udeležili na Dunaju bivajoči Habsburžani in člani rodbin ter druge osebnosti, med njimi tudi general Sarkotić. Špalir so tvorili avstrijski vojaki, ki so prevzeli tudi varnostno službo. Tudi v glavnih mestih avstrijskih dežel so se vršile habsburške službe božje.

Druga internacionala se preseli v Prago

Curih, 21. novembra. r. Znano je, da je bil glavni tajnik II. internacionale dr. Fritz Adler nekoč že izgnan iz Švice, ker so bile oblasti nezadovoljne z delovanjem te organizacije. Sedaj je II. internacionala sklenila premestiti svoje tajništvo v Prago. Prvotno so si izbrali Pariz odnosno Amsterdam. Ugotovili pa so, da so tamkajšnje politične razmere za delovanje II. internacionale zelo neugodne.

Avstrija ne bo izročila polkovnika Perčevića

Po posvetu v Rimu je dunajsko kasacijsko sodišče revidiralo svoje prvotno mnenje in se sedaj izreklo po želji vlade proti izročitvi

Dunaj, 21. novembra. r. Avstrijska vlada še vedno ni izdala nikakega odloka glede zahteve francoskih oblasti po izročitvi zloglasnega voditelja teroristov in enega glavnih sokrivcev marsejskega atentata polkovnika Perčevića. Kakor smo že poročali, je vlada naročila dunajskemu kasacijskemu sodišču, naj prouči gradivo, ki ga je v zvezi s tem dostavila avstrijski vladi francoska vlada in poda svoje pravno mnenje. Kasacijsko sodišče je že 10. novembra končalo to proučevanje in v svojem poročilu, ki je bilo predloženo ministru pravde, izrazilo mnenje, da je treba francoski zahtevi tako po določbah avstrijske zakonodaje, kakor tudi po določbah mednarodnih pogodb, brezpogojno ugoditi.

To stališče vrhovnega sodišča pa seveda ni bilo po volji vladnim krogom in zato je sodišče dobilo nalog, da svoje mnenje korigira. Ko je prišlo na dan, da je sodišče svoje delo že končalo in podalo svoje mnenje, je avstrijska vlada to takoj demantirala. Sedaj se je sodišče uklonilo zahtevi vlade in mimo prvotnega mnenja izdelalo novo poročilo, v katerem se izreka zoper izročitev Perčevića.

To je bilo sicer že vnaprej pričakovati, vendar pa nam način postopanja jasno kaže, da avstrijska vlada nikakor noče omogočiti, da bi se marsejski zločin do kraja pojasnil in da bi se nepristransko ugotovila odgovornost. V dunajskih krogih opozarjajo tudi na to, da je kasacijsko sodišče izpremenilo svoje prvotno mnenje šele potem, ko sta se kancelar dr. Schuschnigg in zunanji minister baron Berger-Waldenegg podala v Rim in se tam o tem posvetovala z Mussolinijem. Vse kaže na to, da so se Italija, Avstrija in Madžarska dogovorile, da zločincev, ki so glavni krivci marsejskega umora, ne bodo izročile, da bi na ta način onemogočile nadaljnja razkritja o širokopotezni zaroti proti obstoječemu redu in miru v Evropi.

Aretacije v Berlinu

Berlin, 20 .novembra. r. Kakor je bilo že javljeno, je pruska državna policija aretirala tri osebe v zvezi s preiskavo o marsejskem atentatu. Aretirani so bili novinar Cihlar, njegova žena in neki dr. Lorković. Vsi trije so bili imenovani že v zvezi z zaroto. Cihlar, ki je živel kot dopisnik raznih listov v Berlinu, je bil kmalu po marsejskem atentatu aretiran, ker je postal sumljiv s tem, da je pred atentatom prišel na jugoslovensko poslaništvo v Berlinu in izjavil, da nima nobenih zvez s teroristi. Sprva so smatrali to izjavo samo za alibi, toda pozneje so ga spet izpustili na svobodo. Njegova žena je po rodu Nemka. Dr. Lorković, ki je dober prijatelj zakoncev Cihlar, je po marsejskem atentatu izginil in se je splošno mislilo, da je pobegnil iz Nemčije. Ko je bil Cihlar zopet izpuščen, se je tudi dr. Lorković spet pojavil v Berlinu. Vsi trije so se gibali v krogih, ki so tvorili teroristično družbo dr. Jelića in dr. Budaka.

Rumunski glas

Bukarešta, 21. novembra. AA. Rador poroča: Poluradni list »Independance Roumaine« komentira sklep, da se spravi pred Društvo narodov vprašanje odgovornosti za marsejski atentat in da se zahteva popolno razčiščenje in sankcije, omenja krivdo nekih madžarskih krogov pri tem atentatu in pravi:

Madžarska lahko pristane na to, da se marsejski atentat popolnoma razčisti ali pa ne pristane, toda ves civilizirani svet hoče videti moralnega krivca in udeleženca marsejskega zločina, prav tako pa tudi sprejetje mednarodne določbe, ki bi v bodoče onemogočila politične atentate. Upajmo, da bo imelo Društvo narodov zadosti energije, da se izreče o prvem in da drugo uresniči. Upamo, da bo to storilo soglasno, zakaj potrebno je to tudi zaradi spomina na blagopokojnega kralja-mučenika, zaradi časti vsega civiliziranega sveta in zaradi prestiža Društva narodov samega.

Habsburški banket v Budimpešti

Budimpešta, 20. novembra AA. Madžarski dopisni urad poroča: Snoči je legitimistično združenje za proslavo 22. rojstnega dne Otona Habsburškega priredilo, kakor vsako leto, svoj banket. Ker je neka skupina protihabsburške mladinske zveze skušala z letaki napraviti demonstracije zoper Habsburgovce in proti banketu, je več sto stražnikov obkolilo poslopje, kjer se je banket vršil ter so dovolili vstop samo tistim osebam, ki so imele vabilo. Vzlic temu je pa okoli 150 mladih ljudi priredilo demonstracije v neposredni bližini. Policija je demonstrante razpršila in aretirala 4 mlade ljudi, ki so hoteli zažgati lutko, ki naj bi predstavljala slavljenca. Banket je potekel brez incidenta.

Angleži pazljivo zasledujejo razvoj dogodkov

Pariz, 21. novembra. AA. Londonski poročevalec »Petit Journala« pravi, da je napačno misliti, da se angleška diplomacija ne zanima za vprašanja, ki so v zvezi z marsejskim zločinom. Londonska vlada izvršuje skoro vsak dan diskretne demarše in priporoča hladnokrvnost. Sedaj poklanja veliko pozornost tudi raznim novim frontam v Srednji Evropi. Veliko Britanijo zanima tudi delovanje Rusije in ponudba, ki jo je Madžarska stavila v Varšavi in v Rimu.

Stavka hotelskih nameščencev

Newyork, 20. novembra. AA. Tu se je začela stavka 45.000 hišnikov, strežnikov v dvigalih in nočnih vratarjev v hotelih.

Borzna poročila.

Ljubljanska borza

Devize: Amsterdam 2309.29—2320.65, Berlin 1370.14—1380.94, Bruselj 706.91—800.85, Curih 1108.35—1113.85, London 169.86—171.46, Newyork 3388.83—3417.09, Pariz 225.07—226.19, Praga 142.62—143.48, Trst 290.90—293.30 (premija 28.5 odstotka), avstrijski šiling v privatnem kliringu 8.10—8.20.

INOZEMSKE BORZE

Curih: Pariz 20.33, London 15.36, New York 308.25, Bruselj 71.90, Milan 26.29, Madrid 42.05, Amsterdam 208.35, Berlin 123.80, Dunaj 56.90, Praga 12.875, Varšava 56.20, Bukarešta 3.05.

Osnutek zakona o poslih

Kaj pravijo naše gospodinje o osnutku tega zakona — Dopust in odpravnina

Ljubljana, 21. novembra.

Danes teden smo kratko poročali o osnutku zakona o poslih. Delavska zakonodaja pri nas še ni uredila razmerja med delodajalci in posli, izvzemši odredbo o odpovedi v zakonu o zavarovanju delavcev. V Sloveniji imamo še izpred vojne uredbo o poslih, v drugih krajih je pa razmerje med posli in gospodarji urejeno z ustmenimi pogodbami, ki so večinoma v škodo poslu.

V ministrstvu socijalne politike si prizadevajo zdaj urediti s posebnim zakonom razmerje med delodajalci in posli. Pripravljen je že osnutek zakona o službenem razmerju poslov. Osnutek je bil poslan ženskemu pokretu, da bi izrekle sodbo o njem naše gospodinje. Ženski pokret je osnutek na svojih sejah skrbno proučil in gospodinje so izrekle o njem svojo sodbo in svoje pomisleke.

Po osnutku temelji službeno razmerje na pogodbi, ki mora biti pismena ali ustmena. Pogoji, ki se ne strinjajo z dobrim hišnim redom po krajevnih običajih, nimajo veljave Pogosto se pri nas dogaja, da posli ne dobe pravočasno plače. Po osnutku novega zakona bi morali posli dobiti plačo najpozneje petega v mesecu, če v pogodbi ni drugače določeno. To ne velja samo za plače v gotovini, temveč tudi za plačo v naturi. Plačo dobivajo posli za nazaj. Gospodinja ne sme služkinji naprtiti dela, ki presega njene moči ali škoduje njenemu zdravju odnosno je nevarno njenemu življenju. Posli morajo dobivati dovolj zdrave hrane. Poselske sobe morajo odgovarjati higijenskim in moralničnim zahtevam. Ženski pokret predlaga, naj bi se preprečilo, da služkinje spe po hodnikih in kopalnicah, temveč da morajo imeti svoje sobe. Ključ v ključavnici poselske sobe mora biti znotraj (boljše polovice že vedo, zakaj. Opom. uredn.). Posel ima pravico zahtevati, da se pazi na njegovo obleko in druge svari.

Važna je zlasti določba osnutka o počitku poslov. Delodajalec je dolžan dovoliti poslom, da ob nedeljah in praznikih prisostvujejo službi božji in da nemoteno izpolnjujejo svoje verske dolžnosti. Vsako drugo nedeljo ima posel pravico do 5 urnega neprestanega odmora in v tem času lahko zapusti hišo. Ta počitek se lahko zamenja z odgovarjajočim počitkom med tednom, kar se naj pa določi sporazumno s poslom. Doslej so morale služkinje vstajati zgodaj zjutraj. Po osnutku novega zakona nastopi posel službo ob 6. zjutraj in neha delati ob 9. zvečer, tako da ima pravico do 9 urnega neprestanega počitka.

Ženski pokret meni, da bi bilo za posle prezgodaj zapustiti delo ob 9. zvečer, ker v mnogih hišah večerjajo okrog 9. Zato predlaga, naj bi posli delali zvečer do 10. Ta ura bi se računala čez dan tako, da bi posli vseeno imeli 9. ur počitka. Po novem osnutku mora gospodar redno plačevati vzdrževalne prispevke Okrožnemu uradu. Posli se morajo vesti dostojno napram gospodarju. Vso škodo, ki jo napravi posel delodajalcu, mora poravnati. Brez gospodarjevega dovoljenja posel ne sme imeti namestnikov. Posel ne sme oditi z doma brez vednosti in dovoljenja delodajalca, niti izostajati preko dovoljenega časa. Posel ne sme sprejemati posetov. Gospodinja sme posvariti ali pokarati služkinjo, če dela malomarno ali če s svojim vedenjem moti hišni mir in red. Če gospodar hoče, lahko odredi vsak čas zdravniški pregled posla, seveda pa nosi stroške on.

Osnutek novega zakona govori tudi o dopustu, ki ga doslej posli niso imeli. Po dveh letih službe ima posel pravico vsako leto do enega dneva dopusta. Nastop dopusta se dovoli sporazumno z delodajalcem, glede na potrebe gospodinjstva in na razmere posla samega. Poleg redne mesečne plače pripada poslu med dopustom hranarina v višini polmesečne plače, ki jo mora dobiti pred nastopom dopusta. Posli imajo pravico do odpravnine v znesku četrtine letne plače v gotovini, in sicer po 10 letih službe. Odpravnina naraste za 5% za vsako nadaljno polno leto službe, dokler ne doseže maksimalne višine enoletne plače. Posel izgubi pravico do dopusta in odpravnine, če preneha služba iz razlogov navedenih v zakonu.

Če s pogodbo ni določen rok prekinitve delovnega razmerja, se določi redni odpovedni rok 14 dni. Posel mora delati do izstopa iz službe. Po odpovedi ima služinčad pravico dvakrat tedensko oditi z doma, da dobi drugo službo. V izvestnih, posebej naštetih primerih, lahko delodajalec odpusti posla brez upoštevanja odpovednega roka. To se zgodi, ako je posel povsem nesposoben za službo, za katero je bil najet. Če se pripeti, da dobi služkinja kužno bolezen, toda brez delodajalčeve krivde, jo lahko gospodar takoj odpusti. Poleg drugih primerov, ko ima gospodar pravico takoj odpustiti služkinjo, govori osnutek tudi o pijanstvu, kvartopirstvu in drugih takih grehih. Gospodar lahko odpove poslu službo takoj, če služinčad brez gospodarjeve krivde spolno ali duševno oboli in če traja bolezen nad 15 dni. Če služkinja zanemarja svojo osebno čistočo, jo lahko gospodar takoj odpusti.

Posel lahko zapusti službo brez odpovedi v naslednjih primerih: Če ne more opravljati svojih poslov brez škode za svoje zdravje. Služinčad lahko takoj zapusti hišo in službo, če ravna delodajalec z njo brezobzirno ali če jo navaja v protizakonita ali nemoralna dejanja, odnosno če je ne ščiti pred veljivimi rodbinskimi člani. Služkinji ni treba iti z gospodarjem, če on izpremeni bivališče stalno ali za daljšo dobo, razen če je to v pogodbi izrecno določeno. Če gospodar ne izpolnjuje določb pogodbe, zlasti če ne plačuje dogovorjene plače, lahko posel zapusti službo tudi brez odpovednega roka

Sedem členov osnutka govori o poselskih knjigah, na koncu so pa še prisilne in kazenske odredbe. Posel, ki brez zakonitega povoda samovoljno zapusti službo pred dogovorjenim časom, se mora na gospodarjevo zahtevo prisilno vrniti v službo, ali pa mora poravnati nastalo dokazano škodo, ker ni bila izpolnjena pogodba. Odškodnino plača posel tudi, če je po svoji krivdi predčasno izstopil iz službe. Delodajalec, ki je brez opravičenega razloga predčasno odpustil posla ali zakrivil njegov predčasni odpust iz službe, mora povrniti povzročeno škodo. Tudi brez dokazovanja škode mora izplačati zaostalo plačo poslu v gotovini in hranarino za dogovorjeno dobo, največ pa za tri mesece

Vsi spori med posli in delodajalci, v kolikor izvirajo iz službenega razmerja in imajo za predmet medsebojne pogoje službenega razmerja, obravnava politična oblast I. stopnje.

Prestopke po osnutku zakona kaznujejo politično upravne oblasti I. stopnje z denarno globo od 50 do 500 Din. Ta kazen zadene delodajalce, ki bi ne plačevali dolžne plače poslom ob dogovorjenem času pravočasno kakor določa ta zakon. Enako se kaznuje tudi gospodar, če sprejme posla brez predpisane poselske knjižice ali če vpiše v knjižico druge podatke razen onih, ki jih predvideva ta osnutek.

Revni ljudje jim nasedajo

Ljudje bi morali sami prijeti lopove, pa kupujejo zaradi bede marsikaj skrivaj

Ljubljana, 21. novembra.

Mnogo jih je v Ljubljani, ki jih zima zelo skrbi. Že tedaj, ko je bilo še vroče, so mislili na njo ter se začeli pripravljati na mraz. Najtežje si preskrbe kurivo, pa tudi, če si hočejo kupiti najpotrebnejšo obleko in obutev, si morajo marsikaj odtrgati od ust. To je seveda znana stvar, samo, da nihče rad ne misli na kaj takšnega, če sploh kaj misli.

Mamica je prišla vsa prerojena k šivilji. — Že 10 let nisem bila tako vesela, — je rekla. — Glejte, kako lepo blago sem kupila za plašč!

Tudi šivilja je bila vesela novega dela in všeč ji je bilo debelo, rjavo blago. — To bo pa cel kožuh, v tem vas že ne bo zeblo.

— Saj sem tudi tako potrebna plašča, že 10 let si ga nisem kupila.

Šivilja je vzela mero, nakar je še začela meriti blago, da se prepriča, če ga je dovolj. Ko ga je razgrnila, sta v presenečenju onemeli. Sukno je imelo na eredi tako veliko luknjo, da bi lahko vrgel skozi klobuk. Mamica je zajokala.

— Saj ni nič hudega, bom že varčevala z blagom, da ga bo kljub vsemu dovolj! — jo je tolažila šivilja. Toda kmalu je obupala tudi šivilja nad blagom, ker se je trgalo celo pod prsti kot pajčevina.

— Kje ste pa vendar kupili to cunjo? Saj vam morajo vrniti denar!

Mamica je neutolažljivo jokala. — Vse leto sem varčevala, da sem zbrala 200 Din. Mislila sem kupiti drva, pa me je pregovoril. Tako dolgo mi je pihal na dušo, da sem kupila blago, ki se mi je zdelo res vredno 200 Din. Potnik je bil, ki je prodajal le male kose blaga. Rekel je, da so ostanki ter da je zato tako poceni. Blago je tudi razvil, pa nisem opazila, da je že raztrgano.

Mamica je naznanila zadevo policiji, a goljufa še niso prijeli in nesrečnica še vedno objokuje svojo nepremišljenost

To pa najbrž ni edina žrtev sleparjev, ki žive na račun bednih ljudi. Mnogi si najbrž ne upajo prijaviti zadeve, ker se boje, da so kupili ukradeno blago. Sleparji dobro vedo, kje si morajo iskati žrtve, zato se oglašajo navadno v predmestju in v preprostih stanovanjih. Ljudje seveda radi izrabijo priliko, da kupijo kaj poceni, blaga pa ne poznajo. Češče se zgodi, da ceneno blago pokupijo ne baš revni, in sicer cele kupe. Ko sprevidijo, kaj so kupili, je navadno že prepozno in skušajo se na tihem iznebiti ničvrednega blaga. Končno so vedno žrtve najrevnejši, ki najtežje utrpe vsako paro.

Sleparji se znajo dobro skrivati in kdove, če jim ni to »postranski zaslužek« ter se skrivajo za poštenim poklicem!? Zato ima policija še posebno težko delo. Ljudje sami bi morali prijeti lopove, toda, kot rečeno, zaradi bede kupujejo marsikaj ter se izogibajo trgovin. Zato še ni nikdar tako cvetela skrivna trgovina. In prodajalcev je čedalje več kljub vsem prepovedim. Ljudi bi bilo treba češče opozarjati, da naj bodo previdni pri kupovanju blaga od krošnjarjev, če se že ne morejo odvaditi kupčevanja z njimi. Vsekakor jih je pa treba zaščititi kakorkoli že pred izkoriščanjem brezvestnih sleparjev, ki žive na račun ljudske bede.

Sestri Montel obsojeni

Snoči je bila prd okrožnim sodiščem na Sušaku prečitana sestrama Josipini in Julijani Montel, ki sta 1. maja umorili uglednega sušaškega trgovca Mirka Udino, obsodba. Zanimanje za razglasitev sodbe je bilo ogromno, sodna dvorana je bila nabito polna. V največji tišini je predsednik senata dr. Retl prečital obsodbo, s katero je Josipina obsojena na 20 let robije, a Julijana na dosmrtno ječo.

V razlogih obsodbe je navajal predsednik senata, da sta bili sestri Julija in Josipina obsojeni zato, ker sta 1. maja med 20. in 20.30 dogovorjeni umorili Udino in mu vzeli denar. Julija ga je na stolu sedečega udarila s kladivom, ko se je pa dvignil in se hotel braniti, je še naprej udrihala po njem, a ko se je spodtaknil ob stol in padel, je še na tleh ležečega oplazila s kladivom po glavi, zaradi česar je dobil Udina smrtno nevarne poškodbe, ki jim je podlegel. Josipina je prinesla Julijani kladivo in med tem, ko je ta udrihala po njem, ga je držala za noge ter mu pobrala iz žepov 500 Din, nekaj drobiža in ključe, s katerimi je hotela odpreti blagajno, kar se ji pa ni posrečilo. Tako sta zakrivili smrt Mirka Udine po zrelem preudarku iz koristoljubja in s tem zagrešili zločin proti življenju.

Po obširni motivaciji obsodbe je predsednik vprašal obtoženki, če sta zadovoljni z obsodbo. Obe sta odločno izjavili, da ne Zagovorniki so prijavili priziv zaradi previsoko odmerjene kazni, a državni tožilec dr. Klarić si je pridržal tridnevni rok za razmišljanje.

Na predsednikovo vprašanje, da-li sta zadovoljni, je Julijana odgovorila nemško: »Nisem kriva, pač pa moja sestra!« Josipina je pa izjavila, da se tudi ne čuti krivo, ker je dejanje izvršila v samoobrambi. Razpravi je prisostvoval tudi oče obeh obtoženk.

Naše gledališče

DRAMA.

Začetek ob 20. uri.

Sreda, 21. novembra: Migo, dekle z Montparnasa. Red Sreda.

Četrtek, 22. nov.: Gugalnica, Red B.

Petek, 23. nov zaprto.

Sobota, 24. nov.: ob 15. uri — Bratje Karamazovi. Dijaška predstava. Izven. Cene od 5 do 14 Din.

Nedelja, 25. nov. ob 11. uri dopoldne — Snegulčica. Otroška predstava. Znižane cene od 20 Din navzdol; ob 15. uri Gugalnica. Izven. Cene od 20 Din navzdol; ob 20. uri Waterloo. Premiera. Izven.

*

Senzacija na generalni skušnji igre »Waterloo« se zgodi, ko pade navzoči avtor igre v omedlevico, ker mu je režiser svojevoljno izpremenil smisel dela. Igra pa uspe kljub temu, saj sodelujeo girlsi s plesom in jazz. Zabavni komični prizori se vrste drug za drugim ter se nanizajo v delo, ki prinese gledalcu dve dobri uri najprisrčnejšega smeha. Premiera se vrši v nedeljo zvečer

OPERA.

Začetek ob 20. uri.

Sreda, 21. nov. zaprto.

Četrtek, 22 nov.: Sv. Anton, vseh zaljubljenih patron, opereta. Red Četrtek.

Petek, 23 nov.: Carmen. Gostovanje francoskega tenorista Andrée Burdina, Izven.

Sobota, 24. nov.: Izgubljeni valček. Opereta, premiera. Izven

Nedelja, 25. nov.: ob 15. uri popoldne: Sv. Anton, vseh zaljubljenih patron. Izven. ob 20. uri Mignon Izven Znižane cene.

*

Premiera Stolzove operete »Izgubljeni valček« bo v soboto 24. tm. Šlagerji iz te filmske operete so znani veled prikupnih melodij in živih ritmov po vsem svetu. V vlogah libretistov Vikija in Nikija nastopita dramska člana gg. Daneš in Sancin, komponista Hoferja poje g. Janko, Annerl ga. Poličeva, Hedo pa ga. Ribičeva. Dirigent: g. Neffat, režiser: g. Debevec.

Proslava 70 letnice pisatelja Branislava Nušića, našega popularnega humorista in komedijografa, proslavi z njegovo najnovejšo komedijo »Žalujoči ostali«, satiro, ki opisuje pogoltno žlahto, prežeč na dedščino in prepire, ki nastajajo veled tega Proslava bo 28. tm.

Beraška nadloga v Trbovljah

Tudi trboveljska občina naj bi uvedla bloke z listki, da bi delomržneži ne mogli zlorabljati dobrodelnosti

Trbovlje, 20. novembra.

Kakor vsake jeseni, odkar traja gospodarska kriza, tako se je tudi letos z nastopom slabega jesenskega vremena pomnožila nadloga brezposelnih prosjakov, ki prihajajo iz drugih krajev v našo že itak revno dolino prosit milodare in podpore. Zlasti je ta beraška nadloga vsiljiva ob plačilnih dnevih in v začetku vsakega meseca. Često se taki brezposelni in berači kar kljuke podajajo in mnogi, ki se zadržujejo po več dni v naši dolini, obiščejo enega ali drugega dobrotnika tudi večkrat. Tako je prišel k nekemu posebno darežljivemu tukajšnjemu obrtniku eden teh tujih brezposelnih v treh dneh kar trikrat prosit za podporo in sicer dopoldne, ko je bil obrtnik v poslovalnici, k njemu, popoldne pa k ženi. Da je to izkoriščanje dobrosrčnosti, mora biti vsakomur jasno. Toda nihče bi ne imel nič proti temu, če bi to bili domačini, ki so res podpore potrebni. So pa po večini delomržneži, ki prihajajo iz drugih krajev v naš revir baš ob plačilnih dnevih, ker ne računajo le z darežljivostjo naših pridobitnikov, marveč tudi z dobrosrčnostjo našega delavstva. Večina teh beračev nima nobenih dokumentov, ali pa so v takem stanju, da sploh ne sličijo dokumentom. Spričevala so večinoma izgubili, parafirani listi iz delavske knjige so iztrgani, platnice knjig, če se še lahko imenujejo platnice, pa so od potu in nesnage tako zamazane, da se človeku vsak pregled in kontrola študi. Že na prvi pogled postane človeku jasno, da nimaš pred seboj delavca, ki išče delo, marveč individua, ki z delomržnostjo in potepuštvom izkorišča javno dobrodelnost. Treba je pogledati le dokumente takega prosjaka, pa se lahko vsakdo uveri, s kom ima opravka in da-li je res delavoljen. V mnogih primerih se je »delavoljnost« takih ljudi že dejansko pokazala, ko so jim tukajšnji pridobitniki odkazali delo, ki bi jim ga poleg hrane tudi primerno plačali. Navidezno so za delo sicer prijeli, ko pa je zmanjkalo nadzorstva, so izginili kot kafra.

Seveda se pa najdejo med delomržneži prosjaki tudi taki, ki v resnici iščejo delo in imajo resno voljo vsakdanji kruh prislužiti si z delom. Toda ti brezposelni, ki so v resnici podpore potrebni, pa naj pridejo odkoder koli, imajo svoje dokumente v vzornem redu, tem se že pri površnem pregledu dokumentov pozna, da so skrbni ljudje, ki ne potujejo, da bi izkoriščali javno dobrodelnost, marveč da bi našli zaposlitev. Ti ljudje pa so hvaležni tudi za vsak košček kruha, baš v nasprotju z delomržneži, ki pogosto ponudeni jim kruh godrnjaje odklanjajo.

Po odredbi banske uprave morajo vse občine voditi točno statistiko svojih brezposelnih občanov, katerim morajo izdajati brezposelne izkaznice na posebno uradno predpisanih tiskovinah. V koliko posamezne občine to naredbo banske uprave izvajajo, nam sicer ni znano, jasno pa je, da posamezni potujoči brezposelni tudi na te legitimacije ne bodo posebno pazili, če že ne pazijo na delavske knjižice, ki je mnogo trpežnejši dokument. Zato bi bilo dobro, da bi brezposelne prisilili, da bi pazili na svoje dokumente in to tako na delavske knjižice in spričevala, kakor tudi na brezposelne legitimacije, brez katerih bi v obče ne smeli dobiti nobene podpore.

Prva pot potujočega brezposelnega, ki prestopi mejo ene ali druge občine, bi morala biti na občinski urad, kjer bi se legitimiral in dobil dovoljenje, da sme iskati dela v tej občini. Če bi brezposelni dokumentov ne imel v redu, bi ga morali smatrati za brezposelnega delomržneža in kot takega bi ga morali oddati bodi si pristojni oblasti ali izgnati v pristojno občino, ki mora skrbeti za to, da dobi v redu dokumente. Če bi pa brezposelni nalašč raztrgal ali zamazal uradne dokumente, bi ga morale oblasti strogo kaznovati.

Kot rečeno prihajajo v našo občino v zadnjem času številni podpore potrebni in nepotrebni prosjaki. Onim, pri katerih trkajo ti ljudje dnevno na vrata, je težko presoditi, v koliko je eden in drugi potreben podpore. Lahko bi pa to ugotovil več ali mani socijalni urad občine. Zato bi bilo po našem mnenju na mestu, da bi tudi trboveljska občina uvedla bloke z listki po 1.— Din, 0.50 para in 0.25 para. Po lastni presoji bi lastnik takega bloka izročal brezposelnemu prosilcu ali beraču listke, ki bi jih moral potem vsak brezposelni ali berač nesti na občino, kjer bi šele ugotovili, da-li je podpore v resnici potreben Lahko se skrivajo med prosilci ljudje iz drugih krajev, ki podpore v obče niso potrebni, ker imajo posestva. Na občini pa se bo moral legitimirati, predno bo dobil podporo v denarju ali pa nakaznico za živila ali hrano. Taki listki odnosno bloki so se v drugih občinah, med drugim na Jesenicah, zelo dobro obnesli, ker na eni strani regulirajo in zaviraio beraško nadlogo, na drugi strani pa je tu uradna kontrola vsega beračenja in prosjačenja s strani občine na njenem teritoriju.

Uverjeni smo, da se bo beraška nadloga v dolini takoj omilila, čim bo občina uvedla sistem podpornih blokov. V ostalem pa smo prepričani, da je ta predlog le v interesu občine in občanov, ker je v naši dolini ljudi dovolj, ki so podpore potrebni in ni treba, da bi Trboveličani podpirali reveže iz drugih občin.

Praktično zatiranje jetike

V borbi proti jetiki bi morale sodelovati vse občine in samoupravne oblasti, v prvi vrsti pa država sama

Ljubljana, 21. novembra.

V splošni otopelosti za socialna vprašanja je pri nas delo protituberkulozne lige kot glas vpijočega v puščavi, glede organizirane borbe proti najstrašnejši socialni bolezni, jetiki Nikdar ne naglašamo dovolj, da je jetika socialna bolezen in da se je torej treba boriti proti nji kot proti največjim socialnim zlom, s posebnimi sredstvi, vzajemno in odpravljati zlo pri korenini.

Ako bi se protituberkulozna liga tega ne zavedala, bi bila le reprezentantivna organizacija z lepimi gesli, a njena organizacija se razpreza po mnogih krajih, pod njenim okriljem se ustanavljajo dispanzerji, ki jih čaka pri nas toliko praktičnih nalog, in skratka, krajevne organizacije lige tvorijo temelj, ki se na njem naj začne (in mora začeti) čim prej sistematična in *praktična* borba proti jetiki. Protituberkulozna liga mora postati pri nas najmočnejša ter najpomembnejša človekoljubna organizacija. Na glasu smo kot dobri organizatorji ter je n. pr. naša organizacija gasilstva bila vzor za vso državo Prav tako smo izgradili mogočne nacionalne organizacije. Zato bi naj organizirali tudi mogočno borbo proti jetiki in protituberkulozna liga bi naj bila tako močna *socialna* organizacija, kot zahteva obseg zla socialne bolezni. Zato želimo, da bi se razmahnila še čim bolj, da bi postal njen vpliv čim večji ter da bi združevala čim več delavcev in delovala s čim večjimi sredstvi.

To se morda zdi utopija. Res je težko pričakovati, da bi se našlo med ljudmi toliko razumevanja in idealizma, da bi se prepotrebna organizacija razmahnila dovolj in da bi lahko začela velikokotezno delovati. Dvomimo, da bi prostovoljna organizacija bila kdaj dovolj močna, da bi lahko uspešno zatirala zlo. Za delo protituberkulozne lige javnost doslej še ni pokazala pravega razumevanja. V splošnem pa tudi ni dovolj umevanja, kaj je prav za prav jetika, ki je, kot alkoholizem, naša rak-rana, zato ni dovolj smisla za praktično delo. Menda je pa vsaj dovolj jasno, da je potrebna proti jetiki organizirana borba, velikopotezno ter smotreno delo, ki bi morale pri njem sodelovati *vse občine, samoupravne oblasti in seveda predvsem država* sama na sebi. Organizacija bi torej morala biti obvezna, da bi bila dovolj močna Njeno delo bi pa moralo biti usmerjeno v dveh pravcih: ne le zatiranje bolezni, temveč tudi odstranjevanje posrednih vzrokov! Ne le borba proti jetiki sami, temveč tudi proti slabim socialnim razmeram, ki ustvarjajo pogoje za socialne bolezni!

Vsi, ki si iskreno želimo, da bi imela borba proti jetiki čim več uspeha, želimo tudi, da bi bilo zatiranje jetike čim bolj praktično. Ne smeli bi več gledati le na jetiko samo na sebi, govoreč o metodah zdravljenja, temveč bi se morali nekoliko bolj zamisliti pri številkah ki govore o strašnem obsegu zla pri nas. Prodreti mora spoznanje da so pri nas nujno potrebna zdravilišča za jetične in da s samimi zdravilišči še ni pomagano nikomur ako so nedostopna baš onemu sloju ki je med njim največ jetičnih Čeprav je pri nas premalo zdravilišč in če bi jih tudi bilo več, bi se revni ljudje vseeno ne mogli zdraviti v njih.

Nekateri mislijo, da se jetični delavci lahko zdrave, ker so zavarovani pri OUZD, ki ima tudi zdravilišča Toda v resnici je stvar drugačna, kajti pri nas je toliko jetičnih med delavci, da jim OUZD ne more nuditi vsem zdravljenja, ker bi ne prenesel tako visokih deficitov Kaj pa naj rečemo o revnih kmečkih prebivalcih, ki nimajo niti bolniške blagajne! Zato je nač treba velikopoteznejšega dela in je jasno, da bi sama skromna dobrodelna akcija ne imela za splošnost nobenega praktičnega pomena. Vsi se moramo zganiti, vsi poprijeti z vsemi močmi za delo; s samim navduševanjem se ne bomo otresli velike odgovornosti za bodočnost potomcev Samo pomislimo, kako bodo presojali zanamci naše »razumevanje« za najvažnejša socialna vprašanja, ko se še vedno ne oprimemo dovolj smotrenega dela ob tolikšnem številu jetičnih!

Za zboljšanje naših žalostnih zdravstvenih razmer ne more posameznik ničesar storiti kljub vsemu idealizmu neobhodno potrebna je močna organizacija, ki bi bila prva njena naloga, da bi pokrenila akcijo za izgradnjo najpotrebnejših zdravstvenih ustanov. Ko bi protituberkulozna liga mogla zdaj vzbuditi vsaj vest ter socialni čut odgovornih, bi to pomenilo mnogo, kaže pa, da so takšni problemi — zatiranje jetike — mnogim še vedno postranskega pomena. Socialnega čuta pač ne moreš vzbuditi pri tistih, ki ga nimajo.

Razen tega, da protituberkulozna liga zastavi ves svoj vpliv da dobimo čim prej zdravstvene ustanove, bi tudi ne smela zamuditi nobene prilike, ko bi se naj zavzemala za zboljšanje splošnih socialnih — ne le zdravstvenih — razmer. Toda tega ne more, dokler ni njena organizacija dovolj razpredena, dokler ni tesnejše zvezana z vsem javnim življenjem. Napačno je misliti, da so v borbo proti jetiki poklicani samo izbranci, strokovnjaki, kajti, kot rečeno, organizacija mora zavzeti čim širši obseg ter mora biti čim bolj povezana z javnim življenjem. Vse lepe besede, naslovljene na javnost, ne bodo mnogo zalegle, dokler organizacija ne bo imela dovolj vpliva v javnosti ter dokler se ne bodo združili vsi činitelji v enotni fronti proti zlu, bo ostalo vse predvsem pri lepih besedah. Zato pa bi se naj protituberkulozna organizacija tudi povezala še tesneje s socialnimi in zdravstvenimi ustanovami, da bi so dela lotili tudi vsi zdravstveni in socialni delavci.

Upamo, da bo protituberkulozna organizacija s časom zavzela mnogo širši obseg ter da bo združila v sebi vse one, ki so dolžni delati za dobro stvar, saj je poklicana, da postane osrednji činitelj protituberkulozne borbe, kar dokazuje že njeno dosedanje delo.

Beležnica

KOLEDAR

Danes: Sreda 21. novembra, katoličani: Darovanje Marije Device.

Jutri: Četrtek 22. novembra, katoličani: Cecilija.

DANAŠNJE PRIREDITVE

Kino Matica: Bitka.

Kino ideal: Kralj arene.

Kino Dvor: Četnik osamljene zvezde.

Kino Šiška: Carica vseh Rusov.

Predavanje podružnice Sadjarskega in vrtnarskega društva ob 19. v predavalnici mineraloškega instituta na univerzi.

Jutri so vsi kinematografi zaprti

DEŽURNE LEKARNE

Danes: Mr. Sušnik, Marijin trg 5, Kuralt, Gosposvetska cesta 10 in Bohinca ded., Rimska cesta 31.

Jutri: Mr. Leustek, Resljeva cesta 1, Komotar Nada, Vič, Bahovec, Kongresni trg 12.

Še enkrat doza

Glede na članek, ki smo ga priobčili v ponedeljek 19. tm. pod naslovom »Iz policijske kronike«, nam pošilja višji kontrolor drž. železnic g. Josip Teršar naslednji popravek:

1.) Ni res, da je ta doza spomin na žalostne čase itd., pač pa je res, da je meni in vsem v dozi podpisanim Čehom spomin na štab 21. češke domobranske divizije. Kako se je baš ta divizija borila z Avstrijo, je obče znano. Divizija je bila razpuščena in čete porazdeljene po Karpatih. Pred razidom častnikov, tovarišev iz tega štaba, je bila nabavljena ta spominska doza.

2.) Ni res, da je v dozi polno madžarskih in nemških podpisov, pač pa podpisi samih zavednih Čehov. Imen ne navajam, ker so med njimi tudi ugledni funkcijonarji v češkoslovaški republiki.

Kakšno pot je ta doza napravila od avgusta 1933, ko je izginila z mize na vrtu mojega stanovanja, pa do danes, bodo pač ugotovili vestni policijski organi, katerim sem zelo hvaležen, da so jo našli.

Iz policijske kronike

Ljubljana, 21. oktobra.

Glede na množeče se tatvine sukenj in razne druge tatvine je policija včeraj napravila racijo v mestu in okolici. V Mariborski ulici za igriščem Primorja je stražnik ustavil nekega zidarja, ki je tam pohajkoval in ga povabil s seboj na policijo. Ko so ga preiskali, so našli pri njem cel sveženj denarja, bilo je 14 jurčkov in še za devet tisočakov stodinarskih bankovcev, skupaj torej 23.000 Din. Zidar, doma z Dolenjskega, je pa ostal miren in je zatrjeval, da je to ves denar, ki si ga je v 10 letih s trudom prihranil. Na vprašanje, zakaj ga nosi s seboj, je dejal, da mu je bila doma že nekoč ukradena večja vsota denarja. Policija bo povprašala na Dolenjskem in drugje in skušala ugotoviti, če je denar res zidarjev.

Drznost tatov včasih presega vse meje. Lahko si mislite, kako je bil presenečen sodnik dr. Stojan Bajič, ko se je te dni po razpravi vrnil v svojo pisarno številka 39 na sodišču, pa je opazil, da mu je izginila lepa, skoraj nova zimska suknja, vredna 2000 Din Policija je tatu že na sledu. — Iz Sanarjeve gostilne na Cankarjevem nabrežju je nekdo odnesel 600 Din vredno suknjo Josipu Jančarju. Policija je suknjo že našla upa pa, da bo tudi tat kmalu v njenih rokah

Med zakonci.

Žena: »Da te le sram ni! Kako moreš dovoliti, da te privede ob treh zjutraj domov natakar Zakaj pa nisi prišel zvečer domov?«

Mož: »Natakar zvečer še ni bil prost.«

Akademski pevski zbor na novinarskem koncertu

Tudi letos nastopi na novinarskem koncertu v proslavo narodnega praznika 1. decembra naš akademski pevski zbor, ki je s svojimi dosedanjimi nastopi dokazal tako visoko stopnjo temeljito izvežbanih in kultiviranih glasov, da bi bilo odveč ponavljati, da imamo v njem najboljše jamstvo, da bo tudi letošnji novinarski koncert izreden užitek.

Sede v prvi vrsti od leve proti desni: Svetek Leon, Kolar Milan, Pavlič Stane, Lipovec Joža, univerzitetni zastopnik prof. dr. Šerko Alfred, dirigent Marolt France, univerzitetni zastopnik prof. inž. Gostiša, Tozon Mirko, Trampuž Boris, Neřima Bino, Stefin Karel. — **Druga vrsta:** Brandsteter Ignacij, Hartman Lojze, Binter Bogdan, Komac Boris, Dobrovoljc France, Simonitti Radko, Janovsky Milan, Ložar Slavko, Cenčič Jože, Lumbar Stane, Stepišnik Drago, Pengov Jože, Martinjak Šimen. — **Tretja vrsta:** Goedrich Pavle, Šegedin Jože, Kožuh Karel, Sande Jože, Malovrh Viktor, Zore Slavko, Strašek A., Čeplak S., Binter S., Gregorin M., Svetek R., Kerin L., Avsenak Mirko, Lampič I. — **Četrta vrsta:** Mehle Marijan, Podboj Janez, Sketeli Janko, Dolenc Franjo, Pelc Lado, Silič Ivo, Čuček Mile, Stepišnik Milan, Savelli Julij, Penko Lojze, Plestenjak Viktor, Eiletz Rafael, Pergar France, Tepina Pavel, Osvald Janko, Sajovic Oton. — **Peta vrsta:** Vernik Feliks, Boštiančič Karel, Vuga Mirko, Krainer Friderik, Pirnik Maks, Mehle Milan, Bajuk Marko, Petriček Viljem, Zanoškar Ferdinand, Lovše Samo, dr. Magajna Bogomir.

Spomnimo se siromašnih otrok

Kako lahko pripravimo za Miklavža in božič tudi siromašnim otrokom nekaj veselja

Ljubljana, 21. novembra

V Ameriki je navada, da daje mož, ko dobi svojo tedensko ali mesečno plačo, ženi določen znesek za gospodinjstvo, nekaj za njene osebne izdatke in pa vsak šolobvezen otrok dobi malo vsoto, s katero si kupuje svoje šolske potrebščine. Vendar dobi otrok vedno nekoliko več, kakor pa potrebuje za šolo. Ta denar lahko še izda ali pa ga shrani. Tako se ameriški otroci že v zgodnji mladosti navadijo razumno in smoterno varčevati. Otrok hrani tam denar vedno z nekim določenim namenom. Ko bo nabral toliko in toliko, si bo lahko nabavil stvar, ki jo potrebuje, pa mu je starši ne morejo kupiti. Nihče ne hrani denarja samo zato, da bo njegov kupček v hranilnici večji. Samostojno razpolaganje z denarjem v tako zgodnji mladosti odkrije staršem in šoli marsikatero slabo potezo v otrokovem značaju, kar skušajo potem z dobro vzgojo odpraviti.

Svoj mesečni prispevek ali »allowance«, kakor ga imenujejo Američani, dobivajo otroci tako dolgo, dokler sami ne služijo. Tam ne sme biti nihče brez denarja, če ga otrok ne dobi doma, si ga skuša zaslužiti na kak drug način. V Ameriki ni sramota skočiti pred vrata avtomobila, ko se ustavi, in jih hitro odpreti. Za tako delo dobi otrok že nekaj centov nagrade. Če se mu pa posreči, da ga lastnik avta prosi, naj pazi na avtomobil, dokler se on ne vrne dobi za to že 25—50 centov t. j. našega denarja do 25.— Din. Beračijo tam otroci ne in tudi razen časopisov ne prodajajo drugih stvari po ulicah. Otroci potem razpolagajo s tem denarjem tako, kakor jim veleva njihova narava in vzgoja.

Največ tega prihranjenega in zaslуženega denarja denarja gre v dobrodelne namene. Vsako leto enkrat, t. j. o božiču, ko pride Miklavž, izpraznijo otroci svoje hranilnike in hranilne knjižice ter nakupijo igrač in drugih potrebnih stvari, pa jih na sveti večer v spremstvu staršev ali starejših oseb odnesejo na domove, kjer bi drugače zaman čakali Miklavža.

Mestni socijalni urad zbira naslove siromašnih družin s točnimi podatki, koliko članov šteje družina, kako žive in kje stanujejo. Pri tem uradu dobe potem ljudje naslove družin, ki jih nameravajo obdarovati. Vsak izbere družino s tolikimi člani, kolikor dopuščajo njegove razmere. Kakšno nepopisno veselje je že nekaj dni prej, ko zbirajo darove in iščejo spremljevalce. Mlajše otroke spremljajo starejši bratje ali sestre, dekleta spremljajo njihovi zaročenci ali prijatelji, nekateri gredo sami, kakor se pač komu zdi primerneje. Koliko sreče za te ljudi, ki igrajo vlogo dobrega Miklavža! Vračajo se domov vsi srečni v svojih mladih srcih in z grenkostjo v svojih mladih dušah. Saj so morda nekateri prvič v življenju videli bedo in trpljenje.

Kako pa je pri nas? Od vseh strani prihajaj vesti, da letos ne bo mogoče prirediti božičnic kakor druga leta in da bo ostalo veliko ubožnih otrok neobdarovanih. In vendar niso še izčrpana naša sredstva in naša srca niso še vsa okamenela!

Ali bi ne obdarovali siromašnih tudi mi tako kakor Američani? Naši otroci sicer nimajo hranilnikov, imajo pa zlato srce in ljubeče starše.

Ti starši bodo pripomogli da bodo otroci nakupili igrač in še kaj drugega ter jih na sveti večer odnesli ali poslali na dom revnega sošolca. Ali ni ta način obdarovanja naj lepši in najplemenitejši? Kakšno zadoščenje stopiti nepričakovano v hišo in položiti v naročje otroka darove v Miklavževem imenu. Samo vam bo veljal začudeni pogled iz otrokovih globokih oči, samo vam plašne besede zahvale in nepozaben spomin.

Koliko ponižanja na eni strani in koliko povišanja na drugi se včasih zgodi pri obdarovanju mladine. Pred izročitvijo darov jih v nagovorih spominjamo njihove bede, kakor da so je sami krivi, in jih opozarjamo na našo plemenitost ter jih vzpodbujamo k hvaležnosti. Ali res ne moremo biti dobri, ne da bi preje ponižali? Saj to ni naša dobrota, to je vendar samo dolžnost. Nekaterim ljudem se že od rojstva godi dobro, nikdar niso bili lačni, nikdar jih ni zeblo, nikoli niso bili brez stanovanja. Nikdar ni manjkalo sredstev za njihovo izobrazbo, ki jim je napravila pot do današnjega blagostanja. Pa bi se bilo lahko zgodilo, da so rojenice tudi nje položile v borno zibelko. Nihče izmed nas si ni sam izbral svoje usode, najmanj pa otrok.

Pa ne samo mladina, ki ima največkrat samo zlato srce, pa nobenih sredstev, temveč mi vsi, ki si moremo odkrito priznati, da nismo potrebni in da si ne želimo, da bi se naša imena kdaj registrirala na mestnem socijalnem uradu, mi vsi stopimo v to vrsto obdarovancev. Spomnimo se otrok naših prijateljev, naših znancev, ki jim je oče že bogve koliko časa brez zaslužka spomnimo si ubogih sirotk po zavetiščih, ki jim sicer ne manjka hrane in strehe, pa niso nikdar uživali tople materine ljubezni. Spomnimo se naših služkinj in postrežnic, ki so morda pustile v naših hišah najlepša leta svojega življenja, pa sedaj morda zapuščene v bolezni in pomanjkanju čakajo svojega poslednjega trenutka. Spomnimo se vseh onih, ki so prav toliko ali morda še več vredni, kakor mi, pa jim je bridka usoda vzela njihovo najsvetejšo pravico, pravico do obstanka! Kdorkoli ima v svojem dohodku večkraten življenski minimum, naj vsaj enkrat v letu odpre svoje srce in naj se spomni tistih, ki si ne morejo niti enkrat v letu privoščiti malo radosti in priboliška.

L. Megličeva

ZVOČNI KINO »SOKOLSKI DOM« V ŠIŠKI. — Telefon 33-87.

Najnovejši film
MARLENE DIETRICH
Carica vseh Rusov
po dnevniku carice Katarine II.
Predstave v sredo in črtetek ob 7. in 9. uri.
Dopolnilo Foxov zvočni tednik
PRIDE! PRIDE!
GROFICA MONTE CHRISTO

Obrtniški teden v Mariboru

Maribor, 20. novembra.

V ponedeljek zvečer se je vršila v restavraciji »Novi svet« seja prireditvenega, propagandnega, predavateljskega in gospodarskega odseka, na kateri so obširno razpravljali o letošnjem obrtnem tednu v Mariboru. Sestanek je vodil podpredsednik delovnega odbora g. Jemec. O delu raznih odsekov za priprave občinskega tedna je poročal tajnik okrožnega odbora g. Julče Novak. Predsednik prireditv. odb. g. Franc Novak je razpravljal tudi o sporedu obrtniškega tedna v Mariboru, iz katerega posnemamo, da bo 1. decembra v Narodnem domu skupni sestanek obrtnih učencev in ostalih obrtnikov. Nato krenejo ob 9. uri v sprevodu v frančiškansko cerkev k službi božji, po kateri se zbero obrtniki v kazinski dvorani. Tam bo predavatelj pojasnil obrtnim učencem pomen državnega uedinjenja in obrtniškega tedna. Zvečer 1. decembra pa se bo vršil v Gambrinovi dvorani družabni večer, na katerega so vabljeni vsi obrtniki, njihove družine in prijatelji. Naslednjega dne 2. decembra se bo vršilo v veliki kazinski dvorani obrtno zborovanje, na katerem bodo strokovni predavatelji govorili o pomenu obrtniškega tedna, o kakovosti obrtnih izdelkov, o obrtnem zadružništvu, o nabavljalnih zadrugah, o finančnem vprašanju in drugih za obrtništvo važnih zadevah.

Od 3. decembra naprej pa so napovedana v vseh 5 mestnih okrajih primerna obrtna predavanja.

Izredno zanimanje pa bo ob zaključku 8. decembra pestra revija obrtnih izdelkov s primernimi predavanji. Ob tej priliki bo naše agilno obrtništvo videlo razne predstave, ki bodo prikazale delavnice raznih obrtnikov in življenje v njih. Nadalje je poročal tajnik g. Franjo Novak, da bodo izložbe po mestnih ulicah aranžirane primerno obrtniškemu tednu in bodo v njih razstavljeni izključno le obrtniški izdelki in napisi kot: »Kupuj domače blago!«. »Podpirajte obrtništvo!« itd. Kakor razvidno, bo letošnji obrtniški teden v Mariboru izredno pester in bo pravi izraz duše našega obrtnika.

Žrtvi dela v spomin

Ljubljana, 21. novembra.

Mrko, megleno popoldne. Iz Ljubljane, Zaloga in okolice se je zbrala na pokopališču v Dev. Mar. v Polju množica ljudi — največ poklicnih tovariševželezničarjev, da spremijo k zadnjemu počitku v soboto popoldne tragično preminulega Rometa Ivana, ki je izgubil svoje življenje pri izpolnjevanju svoje odgovorne dolžnosti kot desetar. Pokojni je vodil progovzdrževalna dela v bližini postajice Dev. Mar. v Polju. Iz gotovih razlogov je vozil v soboto tovorni vlak iz Ljubljane v Zalog po takozvanem nepravem tiru. To je postalo usodno Rometu, ki je, zavedajoč se odgovornosti za varnost njemu podrejenih delavcev, katerih je kritičnega dne imel zaposlenih okrog 40, pozabil na lastno varnost. V skrbi za delavce in njih varnost je pozabil na se in nevarnost. Ko se je iste zavedal, je bilo že prepozno. Ni se mogel več izogniti kolesju prihajajočega vlaka. V skrbi za druge je preslišal tudi svarilno žvižganje lokomotive. Mrzlo kolesje je v trenutku strlo življenje komaj 40-letnega moža, ki zapušča žalujočo ženo, sinčka in hčerko, katerih plač je v ponedeljek, ko smo polagali njihovega skrbnega rednika v prerani grob, ganil vse navzoče do solz.

Pokojni je bil zelo vesten v svojem težkem železniškem poklicu. Pred dnevi se je vselil v upravno stanovanje in se veselil, kako si bo uredil svoj novi dom. Usoda mu je žal dodelila drug stan, kjer ga tudi hrup mimovozečih vlakov ne bo motil.

Naj bo možu dela lahka gruda, preostalim iskreno sožalje!

Radio kotiček

V četrtek 22. t. m. bo oddajala naša postaja ob 20.20 slušno igro »Zvezde kličejo«, ki jo je napisal po istoimenskem romanu Ericha Dolezala dunajski novinar in docent za splošno in kulturno zgodovino na dunajski Uraniji, Fred Hernfeld, znani pisatelj socialno psiholoških in filozofskih del.

Fred Hernfeld je že kot dvajsetletnik prejel — na predlog Camillea Flamariona — diplomo slovite »Société Astronomique de France« in bil sprejet v mednarodno zvezo za individualno psihologijo. Nas bo zlasti zanimalo, da velja Hernfeld za izrazitega reformatorja mladinske literature; njegovo slušno igro »Povest o malem Opichu«, za katero je napisal spremljajočo glasbo skladatelj Edmund Eysler, so oddajale skoro vse evropske radijske postaje. Praški Synek-Verlag je izdal kot edino nemško knjigo njegovo otroško zbirko »Zvesti pudel Muck«, ki bo še letos dramatizirana in vprizorjena na Dunaju. »Zvezde kličejo« so njegovo zadnje delo; letos 25. maja jih je oddajala belgijska postaja, 29. junija vse češkoslovaške oddajne postaje, 25. julija pa švedski radio. Istočasno z našo oddajno postajo pripravljajo vprizoritev tega dela tudi Estonska, Avstrija in Švica. Prevod ega dela je oskrbel pesnik Gustav Strniša.

Živilski trg

Ljubljana, 21. novembra

Zdaj so menda zadnji dnevi letošnje lepe jeseni in tudi zadnji tržni dnevi, ko je trg še tako dobro založen, da gospodinje še lahko izbirajo na njem in barantajo. Danes je bila že precej močna slana, kar pomeni, da bo kmalu konec sezone za zelenjavo, ki je je še zdaj mnogo na trgu. Trnovčanke bodo še sicer dolgo zalagale trg z endivijo, ki jo imajo zavarovano pred mrazom, vendar bo cena nekoliko poskočila. Kmalu bo na zelenjadnem trgu začel prevladovati radič, ki ga pa ne cenijo vsi meščani. Sicer si pa zaradi tega ne dela nihče posebnih skrbi, niti ne tiste gospodinje, ki kuhajo vedno s kuharskimi knjigami v rokah.

Danes se še ni poznalo pri cenah, da se začenja mraz. Zelenjave je bilo še vedno toliko kot prejšnje dni. Prav tako je bil dobro založen sadni trg. Letos se bo lahko Miklavž dobro založil vsaj z jabolki, če se bo sploh zalagal s čim. Nekoliko so se sicer že podražila, vendar ne znatno. Lepih, namiznih jabolk ni, a jih tudi ni bilo prejšnje tedne. Posebno poglavje je zdaj prodajanje orehovih jedrc, ki so jih včasih prodajali na našem trgu pred velikimi prazniki po 32 do 36 Din kg, zdaj jih pa nudijo Hrvati že dolgo po 18 Din, torej polovico ceneje. Branjevci so jih kupili prej znatno dražje, da so jih zdaj prisiljeni prodajati pod izgubo. Zato se bodo takoj podražila, čim jih ne bodo več prodajali kmečki prodajalci. Danes je bilo tudi mnogo gob. Posebna redkost sta bila dva lepa jurčka, ki sta bila tudi temu primerno draga, po 9 Din. Poceni so sivke, liter po dinarju. Mislimo, da bo zdaj konec gobje sezone.

Perutninarski trg so zopet prestavili na stari prostor, ob kramarske stojnice. Jajca so zadnje čase zopet malo cenejša, najbrž zaradi precej živahnega uvoza iz južnih krajev. Uvožena jajca so precej lepa po 1.25 Din par, niso pa tako sveža kot domača, kar pa zdaj ne škoduje, ker je že nekoliko bolj mrzlo. Krompirja danes ni bilo na prodaj na debelo in tudi zelja ni bilo.

Pred premiero satire „Waterloo“

Ljubljana, 21. novembra.

Dva znanca se srečata na cesti:

»Ali ste že čuli o najnovejši senzaciji v drami?«

— Ne, kaj pa je? No, sicer pa je zadnji čas, da dobi naša zaspana Ljubljana novo snov za pomenke. Kakšna senzacija pa je to? —

»Natanko nisem informiran, toda v kavarni sem ujel nekaj drobcev pogovorov.«

— Povejte — povejte — taka prisluškovanja so najzanimivejša —!

»Ljudje, ki imajo znanje z dramskimi igralci, so se pogovarjali o senzacijonalni premieri, ki jo pripravlja Drama. Baje je Raotova — ali kako se že piše pisatelj — predstava Waterloo, nekaj izrednega.«

— A tako, tako — sicer pa —; tudi jaz sem čul neke vesti, pa ne vem če so resnične ali ne; baje je postal igralec E. Kralj režiser in celo direktor — ampak govorilo se je o nekem revijskem gledališču »Pr veseli papigi«. Bogve, če ni to kaka potegavščina —?

»Zakaj? — dandanes je vse mogoče. Kaj mislite, da bi kaj takega pri nas ne šlo? Ljudje bi kar trumoma drli tja! Toda kar se tiče te premiere v drami, sem res radoveden. Baje pride sam avtor h generalni vaji in predstavi.«

— Toda naslov »Waterloo« obeta resno stvar — saj to je bil vendar Napoleonov poraz! —

»Da, ampak s tem še ni rečeno, da bi stvar ne mogla biti tudi komična. Sicer pa, ali veste, da igra Napoleona g. Daneš?«

— O — potem bo stvar gotovo komična!

»Baje je tudi igra popolnoma modernizirana. Mesto Napoleonovih vojakov pleše operni balet ob jazzu, na odru so moderni topovi in Napoleonov šotor je tank. To bo pa zopet debat o tem po Ljubljani! Povod za to modernizacijo je dala neka zabavna anekdota o Napolonu, o kateri se govori v igri. Tista anekdota o Napoleonu je baje sledeča: če je pozvonil enkrat, je moral priti k njemu adjutant; če dvakrat, so mu morali prinesti pečeno piško; in kadar je pozvonil trikrat, razgaljeno žensko. To je bil ptiček, Napoleon!«

— Da, da, te modernizacije so vedno senzacije. No, pa počakajmo do nedelje, da vidimo kako bo! —

Ljudska univerza v Ljubljani otvorjena

Predavanja bi morala biti aktualna in splošno zanimiva, pa tudi koristna

Ljubljana, 21. novembra.

Univerze imajo dva temeljna namena: omogočati učenjakom, da se popolnoma posvete vedi in tako ustvarijo žarišča znanosti, kjer naj veda napreduje in odkoder naj se širi, obenem naj pa univerze vzgajajo tudi naraščaj za znanstveno delo. Tako so iz univerz nastale tudi tovarne za izdelovanje državi potrebnega uradništva. Ljudske univerze imajo pa le ta namen, da širijo znanost in prosveto med najširše plasti prebivalstva.

V Ljubljani imamo že dolgo skoraj preveč agilno ljudsko univerzo, ki pa doslej še ni bila organizirana. Vse mogoče organizacije namreč svoje programe realizirajo skoraj s samimi predavanji, da imamo predavanj v resnici že mnogo preveč. Občinstvo je zato postalo razvajeno in izbirčno, a tudi utrujeno in zdolgočaseno, da se je predavanj pričelo ogibati. Prav velike reklame ali pa res zanimive ter koristne snovi je treba, da ljudje še pridejo k predavanju, drugače so pa te prireditve zaradi nadprodukcije in dolgočasnih šablonskih ter vedno se ponavljajočih predavateljev zašle v krizo. Naša publika je zlasti teoretičnih in programatičnih predavanj, ki se neprestano ponavljajo, že sita in hodi po knjige v knjižnice. Tudi naš učeni svet bi moral vedeti, da naši ljudje prav mnogo čitajo, predvsem pa resne poučne stvari. Statistike naših velikih javnih knjižnic s šentjakobsko na čelu nam dokazujejo, da čitajo prav vsi sloji, med njimi pa morda najmanj tisti krog, ki se imenuje inteligenca. Ta seveda že vse zna in bi se blamirala, če bi se zanimala za stroke, ki so zahteva časa. Ker pa mora ta krog varovati svoj dekorum, da vse zna, ne sme odkriti svoje ignorance in zato sploh ne hodi k resnim predavanjem o sodobnih vprašanjih. Za ta krog morajo postati predavanja — nobel. Na te kroge naj se Ljudska univerza ozira v prvi vrsti ter jih z rafinmanom skuša privabiti med redne poslušalce. Predvsem morajo biti taka predavanja reprezentativna tudi na zunaj, da postanejo takorekoč družabna dolžnost, in šlo bo izvrstno. V tem pogledu je že snočnje predavanje prav dobro uspelo.

Predsednik, ravnatelj dr. Lokar je poslušalce v svojem lepem uvodnem govoru posebno razveselil z oznanilom, da bodo predavali vseučiliški profesorji. Le malo se jih je doslej ponižalo z visokega katedra med narod, zato ima pa te izieme v najhvaležnejšem spominu saj vendar čuti, da je univerza narodna institucija in bi zato morala biti koristna vsem plastem naroda. Učenjaška rezerviranost se je preživela drugod in skrajni čas je že, da se tudi pri nas odpro okna in vrata institutov, seminarjev in kabinetov. Univerza mora biti živa in živeti za narod in med njim! Konkretni in abstraktni mrtvaci spadajo na pokopališče, sarkofagi v muzej. Če bo v tem pogledu Ljudska univerza pomagala, razobesimo zastave po vsej deželi.

Ne bojte se, saj je naša javnost silno hvaležna za izobrazbo, kar so najbolj spoznali dosedanji redki predavatelji z univerze med kmeti, obrtniki, trgovci in sploh vsemi sloji, ki jim znanost ni poklic. Predavanja »Merkurja«, Obrtniškega društva, podružnice Sadjarskega in vrtnarskega društva, Ljubljanskega kluba, Umetnostno zgodovinskega društva in najrazličnejših drugih prirediteljev so zanesljive priče, kako dovzetno je naše občinstvo za najrazličnejša vprašanja in kako iz srca je hvaležna učenim predavateljem, če znajo svojo stvar povedati tako, da jih ljudje razumejo. Programi morajo biti aktualni in sestavljeni po potrebah poslušalcev, ne pa po željah predavateljev. Programi so pač najtežja stran takih prireditev, zato naj jih pa ne sestavljajo predavatelji sami, temveč vedno šele po dogovoru s poslušalci. Papirnate znanosti in tako imenovane profesorske suhoparnosti občinstvo ne more prebaviti, zato pa pokličite v odbor Ljudske univerze več zastopnikov meščanstva in manj profesorjev. Že, ko smo čitali program letošnjih predavanj, smo opazili, da so pri njem odločali profesorji, zato pa odprite vrata zdravnikom, inženirjem, narodnim gospodarjem, umetnikom, odvetnikom, trgovcem, obrtnikom, predvsem pa seveda tudi v teh vprašanjih izkušenim prirediteljem uspešnih serij predavanj in pa zastopnikom našega preprostega meščana, delavca in javnega uslužbenca. Vprašajte jih, kaj jih teži in kaj bi radi vedeli, da bi si znali pomagati in izboljšati svoj položaj vsaj z drobtinami, in imeli boste nabite dvorane najhvaležnejših poslušalcev.

Predavanja morajo biti torej aktualna in splošno zanimiva ter tudi koristna, predvsem pa seveda razumljiva. S te strani drugače odličnega predavanja univ. prof. dr. **Radojčića** ne moremo priporočati za posnemanje, saj srbskega jezika pri nas niti inteligenca ne razume dosti dobro in smo zadnjič celo čitali, kako je bilo blagoslovljeno kuhano žito »koljivo« prevedeno z »zibelko«, ker je prevajalec zamenjal »koljivo« s podobno »koljevko«, drugi so spet zažigali kadilo, ker ni so vedeli, da so »kandila« po naše lučke, a tretji so spet nosili drog namesto standarte ali prapora, ker je pač »na pol stega« pri nas »na pol droga«. Sijajna vsebina v vprav klasično lepi srbščini s čudovito izrazitim naglasom ni mogla priti do zaslužene veljave, ker je tako občinstvo, kakršnemu je namenjena Ljudska univerza, ni dovolj razumelo. Zato smatramo pripravljenost gospoda predavatelja še za prav posebno žrtev in jo prav visoko cenimo tudi s te strani, vendar bi mu pa privoščili tudi res zasluženo hvaležnost vseh poslušalk in poslušalcev, ki so napolnili dvorano.

Otvoritvenega predavanja se je udeležil tudi rektor g. prof. dr. **Ramovš** s prorektorjem g. prof. dr. **Slavičem** ter večini vseučiliškimi profesorji in je tako najlepše in najbolj očividno manifestiral za slovensko narodno univerzo, ki naj dobi najpopolnejši izraz v Ljudski univerzi. Pozabiti ne smemo tudi zastopnika bana, prosvetnega šefa g. prof. **Breznika** z vsemi ravnatelji srednjih šol ter predstavnikov naših zdravnikov s predsednikom Zdravniške zbornice g. univ. prof. dr. **Koširjem** na čelu, nadalje predstavnika pravnikov, podpredsednika »Pravnika« g. dr. **Sajovica** in predsednika Delavske zbornice g. **Sedeja**, predsednika Združenja gled. igralcev gosp. **Drenovca** in predsednika naprednega akad. starešinstva g. dr. **Zalokarja**, ki je s svojo navzočnostjo pokazal naši akad. mladini pot k ljudski prosveti.

Iz Ptuja

— **Z bičem v oko.** Dne 17. tm. se je vračala po cesti domov 32 letna žena dninarja iz Moškajncev ter je srečala nekega voznika, ki je prav objestno mahal okoli sebe z bičem. Zadel je nesrečno ženo naravnost v desno oko ter ji prizadejal zelo težke poškodbe, da je morala v bolnico. Za storilcem poizvedujejo orožniki. Sploh naj bi se voznikom prepovedalo mahanje z bičem tudi po mestnih ulicah, ker nisi nikdar varen, da te voznik ne ošvrkne z bičem po obrazu.

— **Napad.** Ko se je v nedeljo zvečer vračal domov tesarski pomočnik Franc Klanjšek iz Grajene pri Vurbergu, ga so napadli neznani fantje in eden ga je zabodel z nožem v levo ramo. Klanjšek je moral v bolnico.

— **Poplavljene ceste.** Po zadnjem deževju je prestopil potok Pesnica bregove ter poplavil banovinsko cesto pri Sv. Andražu Sl. gor., v Pacinju in Dornavi, kjer stoji voda do pol m visoko. Potrebno bi bilo, da se prične tudi z regulacijo potoka, še bolj pa, da se obstoječi mostovi razširijo in cesta zviša, ker je cesta na teh krajih skoraj vedno pod vodo in ovira redni promet, zlasti pa je hudo za pešca pozimi, ko ne more vode prebresti boš.

— **Žalna svečanost** za blagopokojnim viteškim kraljem Aleksandrom I. Ujedinitelјem ob 40 dnevnici njegove smrti se je vršila v soboto v kapelici tukajšnje evangelske cerkve. Žalne obrede je opravil župnik g. Baron iz Maribora. Žalnim svečanostim so prisostvovali sreski načelnik g. dr. Bratina, župan g. Jerše, sreski podnačelnik g. dr Levičnik, gimnazijski ravnatelj g. dr. Kovačič, sodnik g. dr Lipič, za vojaško oblast pa podporočnik Drago Vukasović ter deputacija ptujske gasilske čete.

Čuvajmo Jugoslavijo!

Samo še danes ob 4., 7.15 in 9.15 uri
monumentalni velefilm
BITKA
LA BATAILLE
Po svetovnoznanem romanu slavnega francoskega pisca Clauda Farréra
V glavnih vlogah:
Anabella, Inkišinov, Ch. Boyer
Predprodaja vstopnic od 11. do ½13.
ELITNI KINO MATICA

DNEVNE VESTI

— **Iz banovinske službe.** Premeščeni so: upravnik banovinskega zdravilišča Rogaška Slatina ing. Anton Ditrich za banovinskega tehničnega svetnika pri tehničnem oddelku banske uprave v Ljubljani, banovinski zdravstveni svetnik v banovinskem zdravilišču Rogaški Slatini dr. Franjo Kolterer za zdravnika združene zdravstvene občine Stari trg pri Černomlju, banovinski uradnik Valentin Oblak od uprave banovinskega zdravilišča Rogaška Slatina k banski upravi v Ljubljani, banovinski tehnični pristav ing. Vinko Glanz od uprave banovinskega zdravilišča Rogaška Slatina k upravi banovinskega zdravilišča Dobrna in sestra pomočnica združene zdravstvene občine št. Vid nad Ljubljano Ana Bižal v državni zavod za zdravstveno zaščito mater in otrok v Ljubljani; imenovana sta za banovinskega tehničnega višjega pristava banovinski tehnični pristav pri banski upravi v Ljubljani ing. Ferdo Janežič in za banovinsko arhivsko uradnico VIII. položajne skupine pri komisiji za agrarne operacije v Ljubljani banovinska arhivska uradnica IX. skupine Katarina Poklukar; v banovinsko službo je sprejeta asistentka na medicinski fakulteti v Beogradu dr. Marija Goropevšek in postavljena za asistentko internega oddelka v splošni bolnici v Mariboru.

— *Kupčija z božičnimi drevesci* se je že pričela in nam naznanja, da je božič pred vrati. Povsod po deželi sekajo kmetje mlade smreke in jelke ter tako trebijo svoje pregoste mlade gozdove, saj so debele smreke po starih gozdovih domala že itak vse posekane. Posebno živahna je kupčija po Dolenjskem, zlasti pa po prelepi Dolini gradov okrog Šent Ruperta, kjer pa prekupci plačujejo vprav smešno nizke cene, da kmet prav za prav nima plačanega niti dela in spravljanja iz gozda. Domači prekupci namreč med seboj konkurirajo in ponujajo hrvatskim, banatskim in beograjskim židom drevesca po vedno nižjih cenah, a kmetu v teh obupnih časih pride prav vsak dinar in zato prodaja drevesca tudi po najbolj sramotnih cenah. Prišlo je že tako daleč, da v Dolini gradov plačujejo prekupci na cesto postavljena drevesca povprečno po 1.25—1.50 Din, pri tem pa zahtevajo, da so v partiji tudi po 4 m visoke smereke in jelke. Ker se prekupci pode za provizijo, kmet prav za prav ne bo dobil nič za drevesca, ogromne vsote bodo pa spravili židovski trgovci, seveda vse takorekoč naravnost iz žepa slovenskega kmeta. Če bi imeli naši kmetje zadruge, bi bila njih dolžnost, da bi vzele vso kupčijo v svoje roke, zato je pa sedaj poklicana v prvi vrsti naša *Kmetijska družba*, da še v zadnjem trenutku prevzame to kupčijo v svoje roke po vsej deželi in tako reši našega kmeta pred nesramnim izkoriščanjem. Kmetijska družba je lani z uspehom uredila tudi trgovino s sadjem in s tem držala cene na primerni višini, obenem je pa nakupovala tudi druge pridelke, zlasti pa krompir, da ni popolnoma izgubil cene kakor letos, ko so ga kmetje na Dolenjskem morali na kolodvor postavljenega in v vagone naloženega dajati po 35 do 40 par kilogram. Imamo sicer povsod podružnice Kmetijske družbe ter sreske šumarje in ekonome, ki bi se morali gotovo tudi pobrigati za primerno vnovčevanje kmetijskih produktov in ne bi smeli trpeti, da se pred njihovimi očmi godi naši deželi taka škoda.

Urejeno in zdravo kri dosežemo z vsakdanjo uporabo pol kozarca naravne **»Franz Josefove«** grenčice, ker poživlja delovanje želodca in črevesa, odpravi otekline jeter, zviša izločevanje žolca, stopnjuje izločevanje seči, pokrepi presnavljanje in pospeši kri. **»Franz Josefova«** grenčica se dobi v vseh lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

— **Iz »Službenega lista«.** »Službeni list kr. banske uprave dravske banovine« št. 94 z dne 21. t. m. objavlja uredbo o izločitvi občin Osilnice, Trave in Drage iz območja sreskega sodišča v Kočevju in njih pripojitvi k območju sreskega sodišča v Čabru, uredbo o izpremembah v uredbi o povračilu potnih stroškov za službena potovanja sodnih uslužbencev na stroške in zahtevo privatne stranke, pravilnik za izvrševanje proračuna, odobrenega Zvezi Sokola kraljevine Jugoslavije za l. 1934/35, odločbo o opravljanju lekarniškega državnega strokovnega izpita, odločbo o žigosanju vodomerov in taksametrov, izpremembo pravilnika o oznamkovanju hmelja, namenjenega za izvoz in izpremembe v staležu banovinskih uslužbencev na področju dravske banovine.

— **Za mrtvega proglašen.** Okrožno sodišče v Celju je uvedlo postopanje, da se proglasi za mrtvega kurjač Janez Perc, rojen v Jurkovem dolu pri Sevnici. Pogrešani je odšel po mobilizaciji na srbsko bojišče, od koder je v oktobru 1914 zadnjikrat pisal.

— **600 vagonov smederevskega grozdja** je šlo letos v inozemstvo, največ v Nemčijo, Avstrijo, Češkoslovaško in Poljsko. Najboljši trg za smederevsko grozdje je bil na Dunaju, najslabši pa na Češkoslovaškem.

— **Avstrijski begunci odpotujejo v Nemčijo.** Na Sušak prispeta te dni dva velika nemška parnika, na katera se bo 28. t. m. ukrcalo okrog 2.000 avstrijskih beguncev, interniranih v Varaždinu in Požegi.

— **Dalmacija v filmu.** V ponedeljek je prispela iz Splita v Šibenik ekspedicija Pariz-Praga filma, da dovrši prizore filma »Življenje gre svojo pot«, v katerih sodeluje tudi naša vojna mornarica. Ita Rina je odpotovala že v soboto v Beograd. Nekaj filmskih igralcev in igralk je odpotovalo v Prago, nekaj jih je pa še ostalo v Dalmaciji.

— **Vreme.** Vremenska napoved pravi, da bo večinoma oblačno, hladno vreme. Včeraj je deževalo v Rogaški Slatini in Skoplju. Najvišja temperatura je znašala v Skoplju 17, v Splitu 15, v Rogaški Slatini in Sarajevu 10, v Zagrebu 8, v Mariboru 7, v Ljubljani 6.1, v Beogradu 6. Davi je kazal barometer v Ljubljani 772.3, temperatura je znašala 1.5.

— **Nevaren vlomilec pod ključem.** Zagrebška policija je aretirala te dni nevarnega vlomilca Slavka Gajška, ki ima na vesti več drznih vlomov in tatvin. Policija ga je že dolgo iskala.

— **Trije popili 100 litrov žganja v šestih dneh.** V vasi Dugo Brdo blizu Sarajeva je kuhal kmet Stipica Kapetanović žganje, ki ga je s svojima prijateljema sproti pil. V šestih dneh so popili nad 100 litrov.

— **Ustrelil se je, ker je dvomil o ženini zvestobi.** Veliko senzacijo je izzval v Bačkem Jarku blizu Novega Sada samomor bogatega ekonoma Baltazara Arasa. V ponedeljek zjutraj se je ustrelil in obležal na postelji mrtev. V poslovilnem pismu pravi, ga gre v smrt, ker dvomi o zvestobi svoje žene. Vse svoje premoženje je zapustil sinu, ženi pa ničesar.

— **Za 30.000 Din aspirina ukradel.** V neki zagrebški tovarni farmaceutskih potrebščin so prišli na sled veliki tatvini. Uslužbenec Franjo Valeček je ukradel za 30.000 Din aspirina in ga prodal za polovično ceno ali pa še ceneje. Nasedli so mu tudi nekateri zagrebški lekarnarji.

— **Gospodinje!** Še vedno prodajamo 24 jajc za 14 dinarjev, razen teh imamo izredno **lepa, težka štajerska jajca:** 20 za 14 dinarjev. Podružnica Löwy, Kolodvorska ulica 35.

Trajno kodranje zelo poceni!
Cenjene dame in gospode obveščam, da sem **GLOBOKO ZNIŽAL cene za trajno kodranje,** in sicer **najvišja cena Din 60.—. Moj salon je odprt tudi ob nedeljah.**
FRANJO MAUSER,
brivec v kopališču OUZD 66/T

Iz Ljubljane

—lj **Polaganje kablov** med mestom in Črnučami ter med Tacnom in mestom je že končano. Zdaj polagajo še kable v mestu. Včeraj so delali na križišču Tyrševe in Masarykove ceste. Delo je torej zelo hitro napredovalo. Delavci, kopači, so delali v akordu. Pri kopanju jarka za kabel med mestom in Tacnom je bilo zaposlenih okrog 80 delavcev tri tedne. Na dan so skopali povprečno 500 m jarka. Ljubljana bo torej kmalu dobila velenjski tok in tacenska elektrarna bo skoro dobavljala tok mestu. Meščani se vesele tega napredka, a žele si tudi, da bi bil tok nekoliko cenejši.

—lj **Kako moramo sobnim rastlinam streči pozimi,** da ne trpe škode, nam bo drevi ob 9. povedal pri predavanju podružnice Sadjarskega in vrtnarskega društva v predavalnici mineraloškega instituta na univerzi nadzornik g. Josip Štrekelj, ki bo obenem tudi opisal, kako moramo zavarovati vrtnice in druge rastline na vrtu pred pozebo in prezimovati razne pridelke. Vstopnine ni.

—lj **Udruženje mesarjev in klobasičarjev v Ljubljani** obvešča občinstvo, da bodo zaradi solidarnosti in pretirane davčne osnove v četrtek ves dan mesnice in stojnice zaprte, zato pa bodo v sredo ves dan odprte.

Danes EDDI CANTOR
v svojem filmu
KRALJ ARENE
Film razkošne opreme in lepih scen — Film kakoršnega še niste videli
ZVOČNI KINO IDEAL
Predstave danes ob 4., 7. in 9.15 uri

—lj **»Rokovnjači« desetič na šentjakobskem odru.** »Rokovnjače«, Jurčič-Govekarjevo ljudsko igro ponavljajo v Šentjakobskem gledališču v soboto 24. in nedeljo 25. t. m. ob 20.15. Pri predstavi sodeluje ves ansambel odra. Ker so bile vse dosedanje predstave popolnoma razprodane in je odšlo pri zadnji predstavi spet mnogo ljudi brez vstopnic, prosimo cenjeno občinstvo, da si kupi vstopnice že v predprodaji, ki bo od sobote dalje od 10. do 12. in od 15. do 17. To sta obenem poslednji uprizoritvi »Rokovnjačev« v letošnji sezoni. Prihodnja premijera na šentjakobskem odru bo prihodnjo soboto, in sicer se uprizori veseloigra »Trafika gospe ekselence«.

—lj **V Hubadovi pevski župi,** ki je centralna zborovska organizacija v Ljubljani, se je v letošnjem letu začelo prav razveseljivo pevsko življenje. To je pokazal nastop združenih zborov začetkom meseca septembra na prostoru ljubljanskega Sokola kakor tudi nastopi župe v žalnih dneh meseca oktobra. V petek, dne 23. priredi Hubadova župa v frančiškanski cerkvi žalni koncert v večjem obsegu, na katerem bodo združeni mešani zbori zapeli 7 žalnih spevov. Poleg tega so še solistični nastopi in pa koncert na orglah. Predprodaja vstopnic za žalni koncert v Matični knjigarni.

—lj **Nesreča pri delu.** Včeraj je doletela težja nesreča 32 letnega delavca Alojzija Kuclerja, zaposlenega na železniški progi. Na levo nogo mu je padla težka železna tračnica in mu jo nevarno poškodovala. Kuclerja so prepeljali v bolnico.

—lj **Ljubljana jutri brez svežega kruha.** Združenje pekov nas obvešča, da bodo jutri imeli vsi ljubljanski peki svoje lokale ves dan zaprte.

—lj **Še imamo veliko izbiro trikotaže,** damskega in moškega perila, rokavic, nogavic; priznano kvalitetno blago in nizke cene M. PIRNAT, Sv. Petra cesta 22. in Poljanska cesta 1. (Peglezen).

— **Idejni tečaj Sokola Vič.** Prosvetni odbor Sokola Vič priredi v soboto 24. t. m. ob 20. v dvorani Sokolskega doma predavanje »o sokolski ideologiji« kot prvo v ciklu predavanj, ki bodo sledila v prihodnjih dneh. Pozivamo vse članstvo, predvsem pa tisto, ki je pristopilo v letošnjem letu, da se zanesljivo udeleži prvega predavanja. Zdravo!

—lj **Mata Hari,** proslula špijonka, znana po svoji lepoti in pustolovščinah, je padla kot žrtev znane nemške špijonke »Gospodične doktor«, ki jo je izdala francoskim oblastvom iz strahu, da bi sama ne bila izdana. Življenje in ljubezen te lepe špijonke bo prikazala ZKD v petek v filmu »Mata Hari«.

—lj **Jutri se nam obeta** v Elitnem kinu Matici mnogo smeha in zabave. Znana Anny Ondra, ki je pri nas že dolgo nismo videli, nastopi v komediji »Zamenjana nevesta«. Film ima mnogo lepe in živahne godbe, kakor tudi precej zabavnih prizorov.

—lj **Rokavice** damske usnjene in pletene v krasni izbiri, ter moške in otroške, ima tvrdka Miloš Karničnik, Stari trg št. 8.

—lj **Očala, daljnogledi, barometri, fotoaparati itd. najugodnejši nakup pri Fr. P. Zajcu, izprašanem optiku. Ljubljana, Stari trg 9 Ceniki brezplačno.**

Danes samo še SUE CAROL v filmu
ČETNIK OSAMLJENE ZVEZDE
Divji zapad v vsej grozoti in veličini
ZVOČNI KINO DVOR, telef. 27-30
Predstave ob 4., 7. in 9. Vstopnina Din 4.50 in 6.50

Iz Trebnjega

— **Kmetijsko nadaljevalno šolstvo.** Pred tremi leti je banska uprava ustanovila pri nas kmetsko nadaljevalno šolo, ki je dosegla prav lepe uspehe. Lani pa je šola iz neznanih vzrokov mahoma prenehala, četudi so učenci že započete tečaje želeli nadaljevati. Pred dnevi je banska uprava vodstvo šole pozvala, da se s šolo v zimskem tečaju prične ali pa bo šola ukinjena. Z javnim razglasom se je vodstvo šole obrnilo na vse prizadete, posebno pa na mladino, da se zopet prijavi za nadaljevanje tečajev. Želimo, da bi se šola obnovila in ne obstojala le na papirju.

— **Sreski odbor za javna dela** je v svoji seji, kjer je bil sprejet načrt javnih del za leto 1935, sprejel v program iz banovinskega sklada med drugimi tudi zgradbo ceste Trebnje—Grmada—Dobrniče, s katero cesto bo mirenska dolina preko Trebnjega in Dobrniča zvezana s Suho krajino. Odobreni kredit znaša 750.000 Din. Kot drugo važno delo pa je osvojitev načrta za ureditev močvirja »Vejerjev« na Hudejem, za kar je potrebnih 350.000 Din a je za enkrat odobrenih le 250.000 Din.

Iz Celja

—c **Kanalizacijo pri vojašnici kralja Aleksandra** namerava izvesti mestna občina. Stroški bi znašali približno 46.000 Din. Zadevo bodo obravnavali pri razpravi v občinskem proračunu za l. 1935/36.

—c **Prostor za gradnjo hišic.** Mestna občina bo pri izdelavi regulacijskega načrta iz Celja določila tudi prostor za gradnjo hišic z malimi stanovanji.

—c **Zadnja letošnja nogometna tekma** za prvenstvo v II. razredu bo v nedeljo 25. t. m. Nastopila bosta najmočnejša rivala SK Olimp in SK Atletik. Tekma bo gotovo zelo zanimiva in napeta. Kraj in čas tekme še ni določen. Oba kluba imata enako število točk. Atletiki pa imajo boljšo razliko golov.

—c **Snežne prestrežnike** nameščajo sedaj na strehah vseh poslopij mestne občine. Pričakujemo, da bodo temu vzgledu sledili vsi ostali hišni posestniki, ker so snežni prestrežniki predpisani.

c— **Novo posojilo** v znesku 4 in pol milijona dinarjev bo skušala mestna občina najeti pri SUZOR v Zagrebu. Občina bi porabila posojilo za gradnjo javnih ustanov.

Iz Maribora

— **Otvoritev glasbene sezone** bo v kratkem s premiero prve letošnje operete Leharjevega »Carjeviča«. Delo, ki ga mariborsko občinstvo gotovo pozna z zvočnega traka, ki se pa muzikalno gotovo bolj uveljavi na odru, odlikuje divna, mestoma kar operna glasba in posrečeno zabavna vsebina. Dirigira kapelnik Herzog, režira Košič, nastopijo Udovičeva, Barbičeva, Dragutinovičeva, Severjeva, Starčeva, Gorinškova, Godinova, Sancin, Pavle Kovič, Harastovič, Rasberger, Košič, Gorinšek, Nakrst, Furijan, Blaž, Verdonik in Štandeker. Nove toalete je po osnutkih ing. arh. Bojana Stupice izdelal atelje Živke Severjeve v Ljubljani.

— **Otroka zgorela v goreči viničariji.** V petek proti večeru je izbruhnil v viničariji g. Fluherja v Polički vasi pri Št. Ilju velik požar, ki je terjal življenje dveh nedolžnih otrok. Že je bila vsa hiša v plamenu, ko so zaradi nesreče zbegani ljudje zapazili, da sinov viničarja Kristla ni nikjer. Kmalu so sprevideli, da sta dečka v hiši zgorela. To strašno resnico sta potrdili zogleneli trupli nesrečnih dečkov, ki so ju naslednjega dne potegnili izpod ruševin na usodnem pogorišču. Požar, o katerem ni znano, kako je nastal, je povzročil okrog 30.000 Din materijalne škode.

— **Nove šole najlepši spomenik kralju.** V ponedeljek popoldne se je vršil v kazinski dvorani pod predsedstvom župana g. dr. Lipolda sestanek pripravljalnega odbora za postavitev spomenika blagopokojnemu kralju-mučeniku. Tega sestanka so se udeležili vsi predstavniki mariborskih kulturnih, gospodarskih in drugih društev ter korporacij. Veliko odobravanje je žel županov predlog, o katerem smo že poročali, da naj dobi Maribor dostojen in viden spomenik, poleg tega pa se naj v Mariboru zgrade, predvsem meščanska šola in osnovna šola v magdalenskem predmestju. S tem bo postavil obmejni Maribor pač najlepši in trajen spomenik viteškemu kralju Aleksandru I. Uedinitelju. Nato je bilo izvoljeno častno predsedstvo, katerega tvorijo: podpredsednik senata g. dr. Miroslav Ploj, mestni poveljnik general Svetozar Hadžić in ga. Marija Majstrova kot predsednica ženskega društva v Mariboru, predseduje pa mestni župan g. dr. Lipold.

Kako pomagati najbednejšim

Z okusno serviranimi ostanki jedi bi lahko nasitili v Ljubljani vsak dan 100 do 200 lačnih

Ljubljana, 21. novembra.

Od vseh strani se čujejo glasovi, ki izražajo strah pred bližajočo se zimo z vsemi njenimi grozotami brezposelnosti, mraza in lakote za mnoge tisoče someščanov. Razen velikega števila stalnih brezposelnih v mestu samem, pritisnejo pred zimo še podeželani, ki so se med letom na deželi še nekako preživeli, povrh pa letos še množica naših državljanov in njih rojakov, ki so bili doslej zaposleni v inozemstvu: v Franciji, Belgiji, na Holandskem, v Ameriki itd. Ko so izgubili ti reveži poslednjo nado, da bi mogli na dosedanjih mestih še nadalje preživeti sebe in družino, jim ni preostalo nič drugega, kot da se puste potom izgona prepeljati v svojo domovino, ki jim nazadnje mora nuditi četudi najskrommejše zatočišče in življenje.

Vse občine, pa tudi ljubljanska, tožijo: Kje najti sredstva za pomoč tem bednim? Dela ni; pa če bi ga bilo v občini, v srezu ali banovini še toliko, ni potrebnih kreditov in denarnih sredstev, da se ta dela opravijo, kajti bližamo se koncu proračunskega leta, krediti in od višjih instanc nakazana sredstva so izčrpana. Ne preostane nič drugega, kot apelirati na dobra srca someščanov, ki žive v primeri s temi reveži še vedno znosno življenje. Veliki večini teh siromakov gre res za golo življenje — za hrano. Med temi pa niso samo ljude delavskega stanu, temveč tudi inteligenti in izobraženci, ki so videli boljše čase. In ravno ti so najpotrebnejši, ker se sramujejo »brisati kljuke« in prositi miloščino od hiše do hiše, kjer naletе na vsakovrstne ljudi: bodisi na prejšnje znance, pred katerimi se sramujejo svoje bede, bodisi na nervozne, včasih tudi brezsrčne kreature, ali pa na take, ki imajo slabe skušnje z raznimi nevrednimi izmečki človeške družbe ter mečejo zdaj vse, ki iščejo pomoči, v en koš.

Ako se zamislite v položaj takega, tako imenovanega boljšega človeka, ki ni sam kriv svoje bede — nazadnje se to lahko pripeti danes, v dobi redukcij, vsakomur — pa naj bo potem dobro vzgojen kmečki fant, delavec, obrtnik ali uradnik, si lahko predstavljate, kako požene takemu človeku ena sama pikra in nepremišljena beseda, da, že zaničljiv pogled nervozne gospodinje, vso kri v glavo, da rajši strada, zmrzuje ali stori celo kratek proces z vso to življenjsko bedo, samo da si prihrani še nadaljnje moralično trpljenje, ki je zanj mnogo hujše od fizičnega.

Na žalost mnogi te »prevelike občutljivosti« ne razumejo, ali pa nočejo razumeti, bodisi iz prostega egoizma ali nerazumevanja rahločutne duše — ker sploh ne vedo, kaj je srčna kultura — ali pa, ker v svoji presitosti sploh ne verjamejo, da obstoja celo kriza v prehrani. Kdor ni sit, je za nje enostavno — lenuh. Pred kratkim sem debatiral brezuspešno s takim trdoglavežem. Izjemam vsa čast! Izkoriščevalcem dobrodelnosti pa, ki večkrat povzročijo take in slične zaključke imovitejših, zasledovanje do iztrebljenja!

Navadnemu meščanu je med mnogimi prosilci težko ločiti zrno od plevela. Mnogo boljši pregled in evidenco mnogih teh ljudi pa ima občina. Zato je čisto umestno, če pustimo, da se koncentrira vsa dobrodelnost, prošnje za pomoč in sortiranje prosilcev pri občini, ki ima za to tudi ves potreben uradniški aparat. Pri tem mislim, da se smemo zanesti, da protekcionizem vsaj pri takih stvareh pri nas še ni dosegel stopnje korupcionizma.

Dovolite mi predlog, ki bi utegnil morda utešiti dnevno glad par sto potrebnih želodcev, ne da bi bila pri tem prizadeta občutljivost prosilcev, pa tudi nikomur ne bo treba doprinašati materijalnih žrtev.

Na vsaki mizi, kjer se hranijo tri, štiri ali več oseb, ostane bodisi v skupni skledi ali pa na posameznih krožnikih nekaj jedi, ki lahko nasiti vsaj enega reveža. Vzrok teh ostankov: izbirčnost, nerazpoloženje za jed, kaprice in sto drugih. Vse to gre v pomije ali v kanal. Ne onesnažite ostankov, tudi na lastnem krožniku ne! Saj ti ostanki niso okuženi zato, ker ste od tega že jedli — če niste sami packa. Vsaka prava gospodinja bo znala tudi te, drugače okusne in čiste ostanke primerno sortirati, sestaviti in okusno pripraviti za lačnega reveža, da bo zadovoljen in sit. Morda se najdejo tudi gospodinje, ki bodo iz navedenega razloga malo več kuhale, če jim to dovoli gmotno stanje.

Stranke naj javijo občini, koliko oseb bi mogle tako med to najhujšo zimo prehraniti in občina naj razdeli vredne prosilce na posamezne stranke s pismenimi nakaznicami. To za posamezna gospodinjstva.

Kaj pa javne menze? Če pogledate po kosilu po mizah v menzi Delavske zbornice, uradniške ali železničarske menze, ljudske kuhinje itd., boste videli večkrat komaj dotaknjene krožnike okusnih jedil, cele kose kruha, polne lonce juhe itd. Nekateri presiti gostje zmešajo po nepotrebnem vse to skupaj, vržejo skoro celo kos kruha, papirnate servijete, zobotrebce, ostanke cigaret, vžigalice in drugo v ostale jedi, samo da zraven še ne pljunejo v krožnik. Česar ne opravijo temeljito gosti sami, to pa dopolni potem pri pospravljanju posluga, tako da so potem, ta drugače dobra in komaj dotaknjena jedila, res samo še za svinje, ker so njih sovrstniki v človeški podobi za nje skrbeli, na svoje človeške sotrpine pa so v svoji presitosti pozabili...

Prepričan sem, da bi se dalo prehraniti z ostanki dnevno 100 do 200 gladnih revežev brez vsake škode za njihovo zdravje, temveč nasprotno. Marsikdo se bo pri tem predlogu zaničljivo posmehnil, češ, take sile pa vendar še ni. Verjemite mi, da je taka sila! Ali pa bo našel kdo pri svoji previsoki kulturni domišljavosti za tak način prehrane samo ogorčen »fuj«. Toda počasi, gospoda! Nemec ima za vsakogar dober pregovor: »Man weiss nicht, von was man fett wird«. To velja tudi za vas, velika in mala gospoda.

Kaj če bi navedene in še druge menze s primernimi napisi opozorile svoje goste na potrebno obzirnost v tem pogledu pri jedi? Mislim, da ga ni suroveza, ki bi se ne odzval temu opominu. Pri tem se bo morda navadil tudi malo olike. Zlasti pa je treba na to opozoriti poslugo v menzah. Kriza in beda je večja, kot si to marsikdo misli; kdor je res potreben, bo z veseljem jedel to, drugače dobro, tečno in zdravo hrano, če se bodo znale razne uprave menz v korist največjih revežev tudi malo pobrigati, da se s potrebno organizacijo izvede ta dobrodelna akcija snažno, racionalno in z najboljšim namenom pomagati najbednejšim.

Vsak revež, ki ima še nekaj čuta sramežljivosti v sebi, bo z veseljem prejel od občine nakaznico za tako brezplačno prehrano, samo da mu ni treba »brisati kljuk« ali stati dnevno ali tedensko v dolgi vrsti vsakovrstnih prosilcev pred občinsko pisarno ter javno kazati svoje bede.

Tudi najkompetentnejšim socialnim ustanovam niso znani mnogi, ravno najpotrebnejši, ker se sramujejo javiti se pri njih; po tako nakaznico za brezplačno hrano, bodisi pri privatni družini ali v menzi, bo pa le prišel. Poskusite morda reševati to veliko krizo tudi malo s psihološkega stališča. Morda bo le komu v prid, če bodo upoštevali merodajni pri svojih dobromislečih načrtih in kalkulacijah tudi to pobudo.

Zopet hodniki ob Tyrševi cesti

Ljubljana, 21. novembra.

Slovenija se napram ostalim pokrajinam države kaj rada postavlja na neko vzvišeno stališče tako v kulturnem, nacionalnem posebno pa v gospodarskem pogledu. Ta temeljitost je bila že često predmet burnih debat in razmotrivanj, toda končno so nam ostale pokrajine često z dejstvi dokazale, da stoje vsaj v isti višini, kot najbolj kulturen del Jugoslavije t. j. dravska banovina.

Zlasti kar se tiče gradbe cest, kanalizacije, polaganja različnih kablov se nam zdi, da je v slabem pomenu besede ljubljanska mestna občina, ter okoliške občine v zadnjem času dosegle pred leti toliko opevano beograjsko občino, ki je danes tlakovala, potem tlakovanje razbila, nato zopet tlakovala ter prešla po ponovnem tlakovanju na idejo, da je treba polagati kable. Seveda za polaganje kablov je bilo tretjič treba razbiti tlakovanje in tako je šlo to naprej, kot povest o jari kači in steklem polžu.

Nedavno je priobčil »Slovenski Narod« obupno sliko stanja, posebno Tyrševe ceste in njenega desnega hodnika, ki je namenjen kolesarjem, toda reči moramo, da je bila takratna kritika glede na sedanjo ureditev tega hodnika popolnoma umestna.

Pred kratkim so začeli polagati velenjski vod iz Črnuč do Ljubljane in ob tej priliki so merodajni faktorji, ki so ta dela oddali in jih izvršujejo, smatrali za potrebno, da je desni hodnik Tyrševe ceste, ki sicer služi v groznem pomenu besede nevarnemu tako za življenje posameznikov in skupin, kakor tudi dotičnih prometnih sredstev, edino primeren, da se po njem polagajo kabli in seveda s tem v zvezi izkopljejo primerno široki in globoki jarki.

Ker je pa pri nas že običajno tradicijonalno gospodarsko varčevanje in skrajna štednja, so ti merodajni faktorji sklenili predvsem s čim manjšimi sredstvi zgraditi in položiti ta električni kabel, pri tem pa je vseeno, kakšna bo cesta, odnosno ta hodnik, po katerem se isti polaga, po izvršenih delih.

Tako vidimo, da je v sedanjih jesenskih deževnih dneh sredi zasutega jarka najti povsod meter in več globoke prepade, ki niso bili ob zasipanju dovolj pobiti, zemlja ne dovolj potlačena; zato so za življenje tako pešcev, še bolj pa kolesarjev in ročnih vozičkov ter slučajnih pasantov avtomobilov, ki morajo iti preko tega hodnika, skrajno nevarni.

Na tem mestu se nam zdi ponovno potrebno, povdariti, da ni samo dolžnost davkoplačevalcev in kolesarjev, da točno odračunavajo svoje takse, ter plačujejo cestni kuluk, temveč, da je tudi dolžnost vseh merodajnih, da se tudi za te ljudi preskrbe in narede vsaj taka pota, da ne bodo življenju nevarne.

Čudno se nam zdi, da ti slovenski mestni in okoliški občinski cestni odbori ne uvidijo potrebe, da bi bil ravno sedaj najprimernejši čas, ko so že položili kable, da se ti hodniki nasujejo, materijal izravna in potlači ter napeljejo odvodni kanali, s čimer bi se omogočilo, da bi bili ti hodniki uporabni vsaj za skromen kolesarski in ročnih vozičkov promet.

V teh deževnih dneh je tisoče kolesarjev ki vsak dan uporabljajo Tyrševo cesto, v nevarnosti, da si ali zlomijo vratove na neuporabljivem hodniku, da si na javni cesti, katero uporabljajo avtomobili in nešteto vpreženih kmečkih voz in drugih prometnih sredstev, uničijo svoja prometna sredstva in izgube pri tem življenje, zaradi jakega avtomobilskega prometa, ali pa da plačajo občutno globo že vozijo po levem hodniku Tyrševe ceste.

Vsekakor bi želeli vsi prizadeti, da si merodajna komisija po polaganju kabla tako iz Ljubljane, kot iz okoliških občin ogleda nevzdržno stanje te ceste.

Upamo, gospodje, da je to naš zadnji apel, da boste razumeli ne želje, temveč skromno zahtevo in prošnjo vseh prizadetih, da naj se javna dela ne izvršujejo tako, da bodo šla na korist enega v škodo drugega. Mislimo, da bo ta naš apel končno zadostoval in da bodo merodajni razumeli naše zahteve.

J. K.

Kako se zaslužijo milijoni

Poceni kupljene patente zvočnega filma proda podjetni Fox za 100 milijonov dolarjev

Leta 1926 so prišli v Ameriko z velikimi nadami trije podjetni možje, Hans Govt, Josef Massolle in Josef Engel. Veselili so se, kako bodo tam dobro vnovčili svoj epohalni izum — govoreči film. To seveda še ni bil tak film, kakršnih smo vajeni zdaj, to so bili šele začetki, zelo pomankljivi, ki so pa v jedru obsegali vse to, iz česar se je pozneje razvil sedanji zvočni film. Z veliko samozavestjo in z dalekosežnimi načrti so se naši mušketirji obrnili na največje filmske družbe, toda naleteli so slabo.

Nemi film je bil pravi zlati rudnik in njegovi lastniki si niso želeli nobenih izprememb. Govoreči film? Neumnost! Ta novotarija je stokala, šumela, piskala in škripala. Ko je igralka odprla usta, ni bilo iz aparata nobenega glasu in šele ko jih je zaprla, je zadonel s platna njen globoki bas. To bi pa gledalci še kako prenesli in oprostili, saj se širi zvok počasneje od svetlobe. Toda kako pojasniti ljudem, da bi najprej slišali petje in šele potem videli premikanje ustnic? Ne, ta izum ni bil vreden, da bi šteli zanj stotisočake. Bogatim lastnikom filmskih podjetij se ni zdelo vredno govoriti o njem. Niti zastonj ga niso hoteli. Da, če bi izumitelji še kaj doplačali, potem bi morda šlo.

Minili so tedni in meseci, izumiteljem je pošel denar, vratarji jih niso hoteli puščati v pisarne, če so povedali, da prihajajo z govorečim filmom. Dve leti je trajalo njihovo obupno potovanje iz Hollywooda v New York, iz New Yorka v San Francisco. Končno se jih je le usmilil podjetni Fox in kupil leta 1928 vse patente. Zanimivo bi bilo vedeti, koliko so nesrečni izumitelji dobili. Gotovo jim izum ni prinesel bogastva. Fox je pa takoj ustanovil družbo za vnovčevanje teh patentov, American Tiergon Corporation, v kateri je imel sam 90% delnic. Sedel je torej na dveh stolčkih, bil je magnat nemega filma, obenem je pa hotel postati neomejen diktator govorečega filma.

In res se je zgodil čudež — nemi film je spregovoril. Fox seveda temu ni nasprotoval, pa tudi v ospredje ni silil, temveč je mirno čakal. Šele zdaj je vložil tožbo proti šestim vodilnim družbam zvočnega filma. Fox zahteva od njih 100 milijonov dolarjev odškodnine, ker so porabili za svoje zvočne aparature njegove patente. Šele zdaj je prišel z barvo na dan, da je Tiergon Corporation njegov drugi stolček. Toženi filmski podjetniki se seveda branijo, češ, da se jim hoče Fox samo osvetiti, ker so ga zadnje čase izpodrinili s trga in iz industrije zvočnih filmov. Toda njihov položaj je obupen. Vse nižje instance so dale Foxu prav in pred dobrim tednom je tudi vrhovno sodišče zavrglo vsa izpodbijanja teh razsodb. Tako bo Fox spravil milijončke, izumitelji so se pa morali zadovoljiti s skromno odkupnino.

Starci v letalu

Nedavno je v Angliji prvič letel v letalu 82letni lord Parmoor, kar je dalo listu »Daily Telegraph« pobudo za ugotovitev, da je poskusilo zadnje čase že mnogo starih gospodov dvigniti se v zračne višave in pogledati iz njih doli na zemljo, v kateri so kmalu našli zadnje domovanje.

Rekord je dosegel Turek Zaro Agha, ki se je prvič dvignil z letalom v zračne višave, ko mu je bilo 156 let. Mudil se je v Angliji in dejal je, da ga že od Napoleonovih časov ni nobena stvar tako razvnela, kakor letanje, ki se mu pa ni zdelo tako nevarno, kakor je zakonsko življenje, ki ga je okusil enajstkrat. Anglež sir Alfred Yarrow je sedel prvič v letalu, ko mu je bilo 89 let, sir Benjamin Broomhead je bil star 94 let, ko se je prvič odločil za polet. Sin Charlesa Dickensa Henry Dickens, ki je postal letos žrtev avtomobilske nesreče, je bil prvič v zračnih višavah, ko mu je bilo 82 let.

Pametna gospodarska politika

Zedinjene države so zagotovile izdatno podporo onim, ki si hočejo sezidati hišice. Ameriška vlada je izdala nov zakon o podpiranju zasebne stavbne delavnosti. Zakon se imenuje housing bill. Ker je v Ameriki ideal in cilj vseh ljudi imeti lastno streho, bo imel novi zakon dalekosežne gospodarske posledice. Kdor hoče imeti v hiši kopalnico ali garažo, centralno kurjavo itd. si preskrbi najprej od stavbnika ugodno ponudbo, ki jo pošlje svoji banki ali kakemu drugemu denarnemu zavodu. Čim denarni zavod ponudbo odobri, lahko začne dotični takoj modernizirati hišo, vse račune pa poravna denarni zavod. Hišni posestnik odplačuje potem svoj dolg v mesečnih obrokih v 5 letih s 5% obrestmi. Za dolg jamči vlada.

Hišni posestnik lahko tudi renovira svojo hišo ali kaj prizida, samo da stroški ne smejo prekoračiti 2000 dolarjev. Novi zakon bo pomagal tudi onim hišnim posestnikom, ki ne morejo odplačevati hipoteke. Dolžnik bo prosil za novo hipoteko za dobo 20 let, za katero bo jamčila vlada. Obresti so nekoliko znatne, pač se pa mora dolžnik zavezati, da bo plačeval še skromen prispevek v hipotekarni zavarovalni fond, iz katerega bodo krite morebitne izgube upnikov. Podobne določbe veljajo tudi za nove gradnje hiš. Če odobri banka načrte, dobi prosilec takoj kredit. Ko je hiša dograjena, dobi hipoteko, plačljivo v 20 letih.

Električna peč v krematoriju

Temeljni zahtevi krematorija, da bi bila vpepelitev samo delo močno segretega zraka, ne pa plamenov, odgovarja najbolje električna sežigalna peč. Ta peč obstoja iz ogrevalnih teles, vdelanih v sežigalno celico in služečih samo segrevanju peči same. Pri vpepelitvi se spušča iz peči na 700 stopinj segreti zrak električnim potom. Drugi ventilator odstranjuje nastajajoče pline in paro. Vroči zrak pa pregreva v tako zvanem kovinskem rekuperatorju hladni zrak na 220 stopinj.

Doslej običajno zidano peč v krematoriju je nadomestila kovinasta z zunanjim plaščem in toplotno izolacijo s čim manjšim nabiranjem toplote, tako da se je dala poraba toka znižati na 30 kilowatnih ur za eno sežiganje, dočim potrebuje najnovejši krematorij na plin za vsako sežiganje do 35 kub. metrov plina. Če hočemo »zakuriti« električno peč v krematoriju, potrebujemo 540 kilowatnih ur, za peč na koks pa okrog 300 kg koksa in še 150 kg za vpepelitev samo. Toplota se regulira v električni peči avtomatično. Krematorij v švicarskem mestu Bielu, ki je prvi dobil električno peč, je pokazal, da se dajo stroški za sežiganje mrličev močno znižati, kar najbolj priporoča to napravo.

Migljaj.

Zjutraj, ko odhaja mož v pisarno, mu izroči žena stekleničico vode za lase.

— Čemu pa to? — vpraša mož začudeno.

— Za tvojo tajnico, da ji ne bodo tako izpadali lasje.

Razočaranje.

— Kako se kaj počutiš v zakonu?

— Razočarana sem. Zakon sem si mislila kot popolno harmonijo, toda moj mož sploh ne uboga.

Gloria Swansonova četrtič ločena

Vest iz Los Angelesa o ločitvi zakona angleške filmske igralke Glorie Swansonove je vzbudila v Londonu razumljivo zanimanje, kajti baš pred tremi leti se je srečna filmska igralka v Londonu že četrtič omožila, vzela je za moža Mihaela Farmerja in preživela z njim v Angliji medene tedne. Naenkrat je pa vložila tožbo za ločitev zakona zaradi grdega ravnanja. Swansonova je prosila sodnika, naj ji pusti otroke, ki bi jih rada sama vzgajala. S svojim četrtim možem je bila baje srečna samo nekaj dni, potem sta se po cele noči prepirala.

Prvič se je poročila z ameriškim milijonarjem Henry Sombornom leta 1919, ki ga je zapustila leta 1923 in se ločila od njega. Njen drugi mož je bil znani filmski igralec Wallace Beery in kmalu po ločitvi od njega se je tretjič poročila z markizom de la Falaise de la Condray, pa tudi njega je zapustila. Farmer je vzel Glorio, ko je znašala njena letna plača v našem denarju okrog 34,000.000, vendar pa niti moževo, niti njeno bogastvo ni moglo prinesti v zakon sreče. Tudi od četrtega moža se je Gloria v četrtek v Los Angelesu ločila. Kdo neki bo njen peti mož?

Ločitev zakona pred 4000 leti

Tudi v starodavnih časih je bilo zakonolomstvo glavni vzrok ločitve zakona

Tudi v najstarejših časih so bili na svetu nesrečni zakoni in tudi naši predniki so poznali ločitev zakona. Najtočnejše informacije o ločitvi nam nudijo iz najstarejših časov stari babilonski pravni viri, in sicer določbe slavnega babilonskega vladarja in zakonodajalca Hammurabija. Njegov zakonik, zdaj že vsestransko proučen, prinaša mnoge določbe o ločitvi zakona. Kakor po naših določbah, je bilo tudi pred 4000 leti, ko je zakonik nastal, vzrok ločitve zakonov v prvi vrsti zakonolomstvo. Hammurabijev zakonik (par. 129) pozna samo ženino zakonolomstvo. Enako je bilo tudi še pri Mojzesu. Kazen je bila smrt za oba zakonolomca, če mož svoji ženi ni odpustil greha. Mojzes gre v tem pogledu še dalje in določa smrt tudi za ženo, o kateri je bilo dokazano, da je stopila v zakonsko zvezo deflorirana.

Po tem zakoniku vodi k ločitvi zakona tudi neredno življenje in grdo ravnanje z zakoncem. Pa tudi v tem primeru more zahtevati ločitev samo mož. Če je ženina krivda dokazana, je zakon ločen, mož se lahko znova oženi, njegova prejšnja žena pa mora ostati pri njem kot sužnja. Nepremagljiv odpor more po par. 142. tega zakonika uveljavljati žena. Izraziti ga mora pred sodniki z besedami, naslovljenimi na moža: »Ne boš me objemal«. Če se sodišče prepriča, da žena ni kriva na ločitvi zakona, ji je dovoljeno vzeti doto in se vrniti v očetov dom. Če je pa njena krivda dokazana, jo zadene smrtna kazen, zvežejo jo in vržejo v vodo. Zakonik pa ne pove, kaj je povzročilo na ženini strani nepremagljiv odpor. Zanimivo je, da zakonik ne proglaša zakonske zvez za ločene, temveč daje ženi samo pravico vrniti se v očetov dom. S tem je rešena zakonskih dolžnosti, na tihem ji pa zakon pušča možnost povratka k možu, če mu odpusti.

Kot važen povod za ločitev zakona navaja stari zakonik neke vrste bolezni, najbrž nalezljive. Mož lahko v tem primeru vzame drugo ženo, najbrž da bi imel z njo otroke, ne sme pa zavreči svoje prve, bolne žene. Nji pripada po njeni izbiri bodisi dosmrtna preskrba v moževem domu ali pa povračilo dote in svoboden odhod iz skupnega gospodinjstva. Ta določba priča o zakonodajalčevem socijalnem čutu, kajti ženi je zagotovil preskrbo za vse življenje, ker je ne zadene neposredna krivda, da je bil zakon ločen.

Končno lahko privede do ločitve zakona tudi ženina neplodnost. Tudi v tem primeru priznava zakonik, da ne gre za ženino krivdo, obenem pa priznava neke vrste odpravnino in odškodnino za doto. Tu pozna zakonik razne stopnje odškodnine po moževi stanovski pripadnosti. Zanimivo je pogledati, kakšna je bila pred 4000 leti pogodba, sklenjena ob vstopu v zakonsko zvezo, v kateri se računa z možnostjo ločitve, in kakšna je bila pogodba ob ločitvi. Pogodb prve vrste imamo mnogo, kajti zakonik je pod sankcijo neveljavnosti zakona določal za sklenitev zakonske zveze pismeno pogodbo. V londonskem muzeju se je ohranila tablica s tako pogodbo. Pogodba se je glasila:

»Elmešumo, hčerko Ammijevo z roko Kisirte, hčere Ammijeve na povelje Šumum-lipšijeva, njenega brata. Šamašlivir in njegova žena so izbrali za svojega sina Ibku Anunituma za ženo. Elmešum, njen brat in njena sestra so dobili kot kupno ceno štiri šekele (24 gramov srebra). Če poreče Ibku Anunitum Elšemumi, svoji nevesti: »Nisi moja žena«, ji plača ½ mine (¼ kg srebra). Če pa poreče tako njegova žena, bo vržena v vodo.«

Naslednji primer nam bo obenem dokaz, da so Babilonci poznali tudi ustanovo, podobno naši prostovoljni ločitvi. Tablica iz starobabilonske dobe, ohranjena v berlinskem muzeju, nam priča, da je bila zakonska zveza prostovoljno razdrta takole:

»Šamaš-rabi se je ločil od Naramtume. Ona je dobila svojo odpravnino. Če vzame Naramtum za moža drugega, je njen bivši mož Šamaš-rabi ne bo tožil«. Sledi prisega obeh strank, imena 10 prič in datum. Zanimivo je, da se v tej pogodbi nikjer ne omenjajo otroci. Iz tega lahko sklepamo, da jih ni bilo, da je bila žena neplodna in da je bila zakonska zveza baš zaradi tega razdrta. Pogodbe te vrste so bile pa zelo redke. Babilonske zakonske zveze so bile torej trdnejše od naših.

Mnogo enostavnejša je bila ločitev zakona v sosedni Asiriji, kjer so ženo cenili mnogo nižje, kakor v Babiloniji. Asirski mož je lahko zapustil svojo ženo, ne da bi povedal, zakaj. V staroasirskem zakoniku je določba, po kateri lahko mož zapusti svojo ženo in ji da po svoji volji odpravnino, če pa noče, ji ni treba ničesar dati in ona se mora vseeno izseliti iz njegove hiše. Tudi Hethiti so imeli svoj zakonik, iz katerega je razvidno, da so tudi oni poznali ločitev zakona. Ta zakonik je okrog 500 let mlajši od Hammurabijevega in za polnopravne državljane ne pozna ločitve zakona. Edina možnost, da se je zakonska zveza razdrla, je bila smrt enega izmed zakoncev. Tako vidimo že v pradavnih časih stališče, ki ga začelo 1500 let pozneje zagovarjati krščanstvo. To je razvidno tudi iz nekega hethitskega napisa, kjer je v pogodbi med hethitskim kraljem Šuppilumo in mitannskim kraljem slednjemu sicer priznana pravica ločiti se od žene, hčerke hehitskega kralja, in vzeti drugo ženo, toda samo pod kaznijo prokletstva bogov.

ČUVAJMO JUGOSLAVIJO

Obdukcija 152letnega starca

Med ljudmi, ki so doživeli zelo visoko starost se največkrat omenja Anglež Thomas Parr. Bil je star 152 let ko je leta 1635 umrl. Earl of Arundel ga je povabil k sebi v London in ga predstavil kralju. Kratko bivanje v Londonu med visoko gospodo je pa zadostovalo, da je starec zbolel in umrl. Kralj je zapovedal svojemu dvornemu zdravniku slavnemu Williamu Herveyu, naj raztelesi starca in mu o tem poroča.

Obdukcija je pokazala, da je bil Parr izredno krepak. Njegovo mišičevje je bilo dobro razvito in ohranjeno. Smrt je nastala zaradi vnetja pljuč, toda pljuča so bila že prej bolna, na desni strani so bila priraščena k rebrom. Načete so bile tudi ledvice, žolčnih kamnov pa ni bilo nikjer. V splošnem je bilo telo tako zdravo, da bi bil lahko Parr še živel, da ga niso povabili v London, kjer starčeva pljuča niso prenesla megle in slabega zraka. Tudi hrana mu v Londonu ni prijala, ker je bila predobra in preobilna.

Parr je bil že 20 let slep in imel je slab spomin, da se je le slabo spominjal zadnjih doživljajev, vsi dogodki iz prejšnjih časov so mu bili pa že izginili iz spomina. Preživel je bil devet vladarjev in več vojn, pa se jih ni spominjal. Ko je bil star 120 let, se je drugič oženil. Do odhoda v London je redno delal na polju in mlatil žito.

Iz Trbovelj

— **Film o maršejski tragediji in pogrebnih svečanostih** v Beogradu pride te dni tudi v Trbovlje. Prva predstava bo v soboto 24. t. m. zvečer v Delavskem domu, nato pa v nedeljo ob 14., 16. in 20. uri. V ponedeljek pa bo predvajan za mladino. — V Sokolskem domu pa bo prikazan ta film v sredo 28. in četrtek 29. t. m., in sicer 28. ob 17. uri za šolsko mladino osnovne šole Trbovlje II. in meščanske šole, 29. ob 17. uri pa za mladino osnovne šole Vode. Odraslim pa bo prikazovan film oba večera ob 20. uri.

— **Občinski proračun odobren.** Banska uprava je odobrila občinski proračun tukajšnje občine za leto 1934/35 brez ugovora in sprememb. Iz tega je sklepati, da je bil sestavljen po načelih racionalnega gospodarstva, kar je treba v času težke gospodarske stiske pozdraviti. Vsi znaki kažejo, da bodo sedanji občinski gospodarji prav uspešno delovali za napredek občine, na drugi strani pa, da ne bodo pri tem prezrli težkega položaja občanov, zlasti pridobitnikov, ki bi v sedanjem položaju ne prenesli novih obremenitev.

— **Barbara-denar.** V prejšnjih časih, ko je bila rudarjem pošast »kriza« še neznana, in jih še niso v taki meri trle skrbi za vsakdanje življenje in bodočnost kot danes, so se vsako leto najbolj veselili svojega največjega praznika, t. j. proslave rudarske zaščitnice sv. Barbare. Na praznik sv. Barbare odnosno sledečo nedeljo se je zbralo v dolini pred glavno rudniško pisarno vse, kar nosi ime rudar, ne glede na položaj. Formirala se je ogromna povorka, ki je na čelu s starodavno rudarsko zastavo, delavsko godbo in uniformiranimi rudniškimi uradniki, pazniki in rudarji odkorakala v cerkev, kjer je bila po namenu zaščitnice sv. Barbare služba božja. Po službi božji so se razkropili rudarji po dolini. Prejeli so ta dan od rudnika takozvani Barbara-denar, ki je ohranil še do danes to ime. Začelo se je pravo rudarsko veselje in zabava, ki je starim rudarjem še danes v prijetnem spominu. Takrat je vladalo med rudarji še staro tradicionalno tovarištvo in vse večje stanovsko bratstvo, nego danes, ko je to tovarištvo že močno zrahljano po raznih strankarskih vplivih. Toda eno je rudarjem še ostalo kot spomin na nekdanje vesele in brezskrbne rudarske praznike in to je Barbara-denar. Rudarji spoštujejo svoje tradicionalne običaje, zato hočejo tudi letos lepo proslaviti svoj tradicijonalni rudarski praznik sv. Barbare. Letos bo času primerno renovirana tudi starodavna rudarska zastava, ki jo bodo rudarji ob letošnji proslavi sv. Barbare nekako znova razvili. Rudarji prejmejo tudi letos Barbara denar, in sicer izplača rudnik kopačem in kopaškim vajencem po 30 Din, vozačem po 20 Din ter ženskam in mladoletnim po 10 Din. Ta tradicionalna dajatev je rudarjem sveta, zato je tudi TPD ne ukine.

Naročite — čitajte „LJUBLJANSKI ZVON“

Tristan Bernard:

Ljubavno pismo

Kolika neumnost sredi počitnic, pod jasnim nebom, pred lahno valovečim morjem, kolika nesreča za mladega Adolfa, da je tako slabe volje, tako zbegan, da sam ne ve, kje se ga glava drži. Ali je slabe volje zato, ker je baš mislil na bolezen svoje sestre, ki ni mogla zapustiti Pariza, ker še ni bila izlečena njena pljučnica? Ne, kajti to skrb je imel včeraj ves dan tako dolgo, kakor je pač vajen. Ali misli na denar, ki ga je dolžan? Ne, kajti konec meseca je še zelo daleč. Ali pa je slabe volje zato, ker njegov konj šepa? Ne, kajti če njegov konj šepa, ga ne bo treba voditi iz staje. In nekaj dni mu ga ne bo treba jahati; tako bo rešen še ene skrbi. Nedvomno je slabe volje zato, ker se je že zgodaj zjutraj spomnil, da je danes torek in da mora pisati svoji ljubici.

Gospa Chermozova je bila s svojim možem v Pirenejih. Ona in Adolf sta si pisala samo vsak tretji dan, da bi jima ne bilo treba hoditi prepogosto na poste restante. Včeraj je dobil pismo na osmih straneh, ki so bile enake šestnajstim, kajti gospa Chermuzova je imela navado pisati v obeh smereh, počez potem pa še po dolgem, na že napisane vrstice, kar je vestnega bralca močno oviralo pri čitanju njenih pisem. Adolf je bil vajen odgovarjati samo na štirih straneh, toda morale so biti popisane do kraja.

Po zajutreku je odšel po ozkih ulicah normandskega mesteca v Kasino. Stopal je počasi, da bi pot ne bila prekratka. Smilil se mu je pes, ki je razkopaval krtino. Zasmilila se mu je objokana deklica, kajti želel si je samo lepa čustva.

V Kasini je sedel na teraso z obrazom proti zapadnemu morju, čigar mirno, pravilno dihanje se je slišalo. Naročil je sladoled in pisalni pribor. Pisalni pribor so mu prinesli izredno hitro. Čakal je, da bi mu prinesli še sladoled, ker ga je hotel pojesti prej, predno bi začel pisati.

Tudi sladoled so mu končno prinesli, čeprav je sedel v kavarni, kjer se natakarji vlačijo kakor megle. A če je že tu, ga je treba pojesti, da se ne raztopi. In naj bodo z žličko nabrani delci še tako majhni, naj bodo presledki med vsakim še tako dolgi, vedno se pride do konca. Treba je bilo torej vzeti pero in papir ter napisati pod hotel v zastavah:

»Srček moj!«

Kaj pa zdaj? Sporočiti ji, da je prejel njeno pismo: »Dušica, prejel sem tvoje toplo pisemce.«

Ta ponavljanja niso bila slaba.

Čital sem jih vedno znova, poljubil sem jih desetkrat, stokrat, tisočkrat. — Lahko bi bil takoj rekel »tisočkrat«, toda ta način izražanja je bil zelo koristen, pa tudi zgovornejši. O prejetem pismu se ni dalo povedati nič več. Bil je šele dve vrstici nad spodnjim robom strani. Dosegel ga je zelo počasi z ognjevitimi »obožujem Te«, ločenimi med seboj s pomišljaji.

Predno je obrnil stran, je iskal pivnik. Pivnika ni bilo. Prosil je natakarja, naj mu ga prinese.

Kratek odmor.

Obrnil je list, ga skrbno preganil in ostrmel nad nepopisano stranjo belega papirja. Morska bolezen ga je napadla pri tem pogledu in omahnil je nazaj. — Kaj bi ji napisal? Kako ubija čas? Mogel ji je opisati samo vožnjo z vozom.

»Včeraj smo se peljali z vozom do Baquervilla. To je dokaj lep kraj, oddaljen odtod osem kilometrov petsto metrov. Vožnja je bila dokaj dolgočasna. Brez tebe se dolgočasim.«

Ni ji vedel povedati nič več o tem, kako ubija čas. A kaj je počela ona? — Kaj pa počneš ti, dušica? Se zabavaš? Ah, prepričan sem, da se zabavaš daleč od mene, pa reci kar hočeš. Jaz sem pa spričo tega ves nesrečen, ves potrt.« — Delal se je malo ljubosumnega, malo je potožil in tako srečno prišel na konec druge strani.

Na začetku tretje strani se ga je pa znova lotil obup. In zroč na to, kar je bil že napisal, si je očital, da je preveč stiskal vrstice, oddaljene že itak preveč druga od druge. Iskal je nekaj naknadnih besed na račun ljubosumnosti... Misel, da bi mogla ljubiti drugega, me žene v blaznost«... Nesreča je pa hotela, da je prišel baš tisti hip natakar vprašat ga, ali še potrebuje steklenico z ledeno vodo, in tako ga je zmotil, da se mu je pretrgala nit te misli. Odložil je pero in se zagledal na morje. Toda morje ima preveč drugih skrbi, da bi pošiljalo misli ljudem, ki pišejo ljubavna pisma. Dovolj je zaposleno samo s seboj ter s svojimi točnimi urami plime in oseke.

— Sicer pa, —je razmišljal Adolf, — nimam do petih nobenega dela. Ostanem tu. Tu pa tam bom pripisal besedico, ne da bi se tega zavedal, in tako bodo končno srečno izpolnjene vse štiri strani.

Tisti hip se je pa pojavil na pragu Kasina Karel Tony s svojo krasno avtomobilsko čepico, ki jo je nosil vedno, kadar je igral biljard. Ta čepica je pa imela tudi svojo utemeljenost. Karel Tony je že tri leta odlašal nakup avtomobila, čigar silo je pomnoževal od leta do leta za nekaj konj.

Adolf in Karel sta vsak dan igrala biljard. Vsak izmed njih je mislil, da je malo močnejši od drugega. To tekmovanje jima je delalo več veselja, nego biljard sam, ki ga nista imela rada. Videč, da ni dokončal svojega pisma, Tony je sedel k njegovi mizi.

— Pišeš?

— Da, — je odgovoril Adolf. — Toda ne mudi se mi nikamor. Pisma pobirajo iz nabiralnika šele ob petih.

— Dokončaj svoje pismo, — je dejal Tony. — Potem bova igrala biljard.

Bilo je res pametno dokončati pismo, da bi lahko mirno igral biljard. Adolf se je ves obupan sklonil nad papir, kakor marljiv študent. Toda nobene besede več ni spravil iz sebe. Mislil je samo na včerajšnji biljard, ko je porazil Tonyja z dvanajstimi točkami. Danes ga bo porazil z dvajsetimi... Ker še vedno ni pisal, je Tony mislil, da ima pravico govoriti z njim.

— Si videl nesrečo, ki se je pripetila davi na obali pri Sourdevalu? Tisto ladjico z izletniki, ki se je prevrnila... Tistega mladega moža, ki njegovega trupla niso našli?

— Ne, — je odgovoril Adolf, — tega nisem vedel.

In ves navdušen je jel pisati: Pomisli, dušica, da je ves kraj pretresla strašna nesreča. V Sourdevalu, prav blizu nas, se je davi prevrnila ladjica z izletniki. Nekega mladega moža niso mogli najti. Ali mi verjameš, srček, da je to grozno? Šele dvaindvajset let je bil star. Takoj sem pomislil na tvoje izlete v gore. Ne izpostavljaj svojega življenja nevarnosti, dušica moja. Kaj bi bilo z menoj, če bi te izgubil?

Modrovanje o smrti ga je privedlo na konec četrte strani in poljubčke, vroče, sladke poljubčke je moral pritisniti na rob, kakor da bi njegovo srce prekipevalo s papirja.

Skrivnost belega čevlja

50

Na stoleh ob levi strani sobe so sedeli Ellery, Pete Harper, doktor Minchen in upravnik bolnice James Paradise. Izmed njih sta samo Ellery in Harper nepremično zrla na truplo. Minchen in Paradise sta bila napol obrnjena k vratom in obema se je poznalo, da se treseta.

Doktor Samuel Pronty, policijski oglednik mrličev, je stal pri mizi. Njegov črni kovčeg je stal kraj njega na tleh. Doktor Pronty je oblačil suknjo in tiho žvižgal otožno melodijo.

Vsi so molčali. Zdelo se je, da nihče ne more najti besede, ki bi z njo izrazil svojo grozo spričo tega strašnega nepričakovanega zločina. Swanson je stal ves skrušen, naslonjen na vrata. Le tu pa tam se je ozrl na mrliča in takoj je usmeril pogled drugam. Inspektor, komisar in Sampson so stali skupaj in se ozirali po sobi.

Soba je bila štirioglata. Imela je samo ena vrata in eno okno. Vrata so držala na južni hodnik in bila so baš nasproti glavnega vhoda v bolnico. Okno na levi strani zadnje stene je bilo široko in skozenj se je videlo na dolgo dvorišče znotraj bolnice. Na levo od vrat je stala mizica za stenografko, na nji pa pisalni stroj. Pri levi steni so stali štirje stoli, na katerih so sedeli Ellery in njegovi prijatelji. Velika miza mrtvega zdravnika je stala v zadnjem kotu ob desni strani s čelom k levemu sprednjemu vogalu sobe. V kotu za mizo je stal samo naslanjač, v katerem je počivalo Janneyevo truplo. Ob steni na desni strani je stal večji naslanjač, kraj njega pa omara, polna knjig.

Drugače ni bilo v sobi ničesar, razen jeklorezov na stenah, predstavljajočih bradate zdravnike, in linoleja na tleh.

— No, doktore, kaj ste dognali? — je vprašal komisar.

Doktor Pronty je zamahnil z ugaslo pipo. — Ista storija gospod komisar. Tudi ta je bil zadavljen.

Ellery se je sklonil naprej in si s prsti podprl brado. Njegove oči so gledale motno, izmučeno.

— Z žico kakor v prvem primeru?

— Da, kar poglejte.

Queen je stopil počasi k mizi, za njim pa še Sampson in komisar. Ko so se sklonili nad sivo glavo mrtvega zdravnika, so opazili na nji strnjeno kri. Inspektor in komisar sta se zdrznila.

— Predno je bil zadavljen, ga je morilec udaril po glavi, — je pojasnjeval doktor Pronty.

— S topim predmetom ga je, težko je reči, s kakšnim. Tu zadaj je temna lisa, baš nad malimi možgani.

— Omamljen, da bi ne mogel kričati, ko ga je morilec davil, — je zamrmral inspektor. Rana je na zadnji strani glave, doktore. Kaj mislite, kako je sedel, ko ga je morilec udaril? Morda je dremal, ali pa je bil tako globoko zamišljen, da ga je mogel udariti napadalec, stoječ pred mizo. Če je pa sedel vzravnan, je verjetno, da ga je morilec udaril od zadaj.

Elleryju so se zalesketale oči, toda premagal se je in molčal.

— Uganili ste, inspektore. — Ustnice doktorja Prontyja so se komično borile z ugaslo pipo. — Napadalec je stal za mizo. Vedeti morate, da ni ležal takole iztegnjen naprej, ko smo ga našli. Sedel je naslonjen na stol takole, kakor vam pokažem... Stopil je malo nazaj in se prerinil med vogalom mize in steno do stola. Privzdignil je mrtvega zdravnika, ga prijel za rame, da je obsedelo truplo vzravnano v naslanjaču, le glava je visela na prsa.

— Takole je sedel, — je dejal Pronty. — Kaj je, Queen?

Ellery se je nasmehnil. — Oh, oh — da. Kar nadaljujte!

— No, torej, poglejte sem. Tu lahko vidite žico, s katero je bil zadavljen. In Pronty je previdno dvignil mrličevo glavo. Okrog vratu se je dobro videla tanka krvava črta. Žica se je bila zarezala tako globoko v mrtvo meso, da je skoraj ni bilo videti. Na tilniku sta bila oba konca žice prepletena, kakor je bilo pri Abigail Doornovi.

Inspektor se je vzravnal. — Tako je torej ta stvar. Tu je sedel, nekdo je vstopil, splazil se je za njegov stol, ga udaril po glavi, potem pa zadavil. Sem uganil?

— Ste. Pronty je skomignil z rameni in pobral svoj kovčeg. — Nekaj bi lahko prisegel. Morilec je udaril svojo žrtev po glavi od zadaj, stal je za mizo... Tako, zdaj pa moram oditi. Fotografi so že bili tu, inspektore, daktiloskopi tudi. Povsod je polno prstnih odtisov, zlasti na tej stekleni plošči, kakor mi je bilo rečeno. Mislim pa, da so to večinoma odtisi prstov doktorja samega in njegove stenografke ali asistentke.

Doktor Pronty je vzel klobuk, potisnil ugaslo pipo v usta in odšel.

Inspektor se je znova ozrl na truplo, potem se je pa obrnil k Minchenu, rekoč: — Doktore, ta udarec po glavi vendar ni mogel povzročiti smrti!

MALI OGLASI

V vseh malih oglasih velja beseda 50 para, davek Din 2.— Najmanjši znesek za mali oglas Din 5.—, davek Din 2.— Mali oglasi se plačujejo takoj pri naročilu, lahko tudi v znamkah — Za pismene odgovore glede malih oglasov je treba priložiti znamko — Popustov za male oglase ne priznamo

PRODAM

PRODAM LAHKO KOČIJO, voz samec, vozne sani, ter mašivno tehtnico za tisoč kg — v zelo dobrem stanju. — Naslov v upravi »Slov. Naroda«. 3351

VEČ VOZOV poceni prodam. — Vprašati v trgovini Stermecki, Celje.

STANOVANJA

DVOSOBNO STANOVANJE s predsobo, kuhinjo in pritiklinami se odda mirni stranki dveh do treh oseb. Naslov v upravi lista. 3387

POUK

STROJEPISNI POUK desetprstnem sistemu, za začetnike in izvežbance. Večerni tečaji od 6. do ½8. in od ½8. do 9. ure. Učna ura 2 Din. Pouk se prične 4. decembra. Vpisovanje dnevno. Christofov učni zavod, Domobranska cesta 15.

RAZNO

MLEKARNE in SIRARNE nabavljajo kemikal. za preiskovanje mleka, kulture in fermente za sirjenje in kisanje, barve in ostale potrebščine pri LYKOS Mr. K. Vouk, Zagreb, Jurjev 8. 3389

»MUZIKA« prodaja prvovrstne inozemske klavirje in pianine tudi preigrane ter popravlja in uglašuje strokovnjaško najceneje.

Pristni Dobrinjski teran se toči le v gostilni DRAGA GUŠTIN, Kapiteljska ulica 3, Ljubljana (pri pegleznu). 3311

LEPO IZBIRO! za zimske ženske in moške obleke, plašče, sukne in druge zimske potrebščine. Vam nudi modna trgovina JANKO ČESNIK Ljubljana, Lingarjeva ulica

LISICE, KUNE, VIDRE itd. najhitreje in najbolj zanesljivo zastrupite z Letolinom. Vsaka zver pade na mestu v par sekundah kot od strele zadeta. Mamilo (Witterung) mami zverjad iz velike oddaljenosti do vabe. Prospekte in navodila daje LYKOS Mr. K. Vouk, Zagreb, Jurjev 8. — Mnogo domačih priznanj! 3389

Cene govore! Preproge: Perzija, Smyrna, Banyai, Angora, Pirotske; tkanine za pohištvo, zavese, store itd. **„ČILIM“** PASAŽA NEBOTIČNIKA

IVAN MAGDIČ krojač LJUBLJANA, GLEDALIŠKA ULICA ŠT. 7 — se priporoča za idočo sezono. 3333

Plošče - gramofone izposojamo, zamenjavamo, prodajamo in kupujemo »ELEKTROTON« Tavčarjeva ul. 3.

Trenchoati usnjeni suknjiči itd. najboljši nakup pri PRESKERJU, LJUBLJANA, Sv. Petra c. 14

NAZNANILO! Cenjenim damam in gospodom vljudno sporočam, da sem cene za postrežbo v obeh oddelkih znižal za 20 % — Česalni salon NAVINŠEK, Ljubljana, Selenburgova ulica 60/T

PERNICE izgotovljene — velikost 180×115, iz puhastega perja 220.- 300.- in 340.- Din, iz puh pa 450.-, 550.- Din. Garantiramo solidna postrežba — pri: RUDOLF SEVER, Ljubljana, Marijin trg štev. 2 36/T

Sveže najfinejše norveško **RIBJE OLJE** iz lekarne DR. G. PICCOLIJA V LJUBLJANI — se priporoča bledim in slabotnim osebam 65/T

OGLAŠUJTE v malih oglasih v »Slovenskem Narodu« velja vsaka beseda 50 para, davek Din 2.- Najmanjši znesek za mali oglas Din 5.-, davek Din 2.- Mali oglasi se plačujejo takoj; pošti lahko v znamkah — Za odgovore malih oglasov treba priložiti znamko.

Šivalni stroji od Din 1600 naprej. Otroški vozički od Din 200 naprej. Dvokolesa od Din 950.- naprej. »Sachs« motorji od Din 5000.- Ceniki franko! naprej — pri Ceniki franko! »TRIBUNA« F. BATJEL, LJUBLJANA, Karlovška c. 4.

PLISE za volane v različnih gubah. SPECIELNI ENTEL oblek, volan, šalov i. t. d. AŽURIRANJE, entel vložkov in čipk. PREDTISKANJE, VEZENJE MONOGRAMOV, zaves, perila

Hitro, fino in poceni izvrši

Matek & Mikeš, Ljubljana poleg hotela Štrukelj

ZAHVALA

Najprisrčnejše se zahvaljujemo za mnogoštevilne dokaze iskrenega sočutja, ki smo jih prejeli ustno in pismeno ob britki izgubi naše nepozabne soproge in tete, gospe

Marije Kopač rod. **Lenarčič**

ter za poklonjeno cvetje in vence. Posebno se zahvaljujemo gospodu primariju dr. Breceljnu za takojšnjo zdravniško pomoč, tako tudi preč. g. dr. P. Romanu Tomincu za podeljeno duhovno tolažbo ob zadnji uri, pevskemu zboru Kat. rok. društva za ginljive žalostinke, vsem zastopnikom raznih društev in zadrug, tako tudi vsem, ki so naši dragi rajni izkazali čast na njeni zadnji poti k večnemu počitku.

Sv. maše zadušnice se bodo darovale v župni cerkvi Mar. Oznanjenja v Ljubljani, in sicer sedmina dne 22. t. m. ob 7 ½ zjutraj.

Ljubljana, dne 21. novembra 1934.

JERNEJ KOPAČ, soprog — Rodbina dr. ČESNIKOVA in ostalo sorodstvo

Narodna tiskarna LJUBLJANA KNAFLJEVA 5 IZVRŠUJE VSA TISKARSKA DELA TER SE PRIPOROČA ZA CENJ NAROČBE

V 5 MINUTAH ZA 5 LET MLAJŠA

Velikanska izpremememba z uporabo pravega pudra

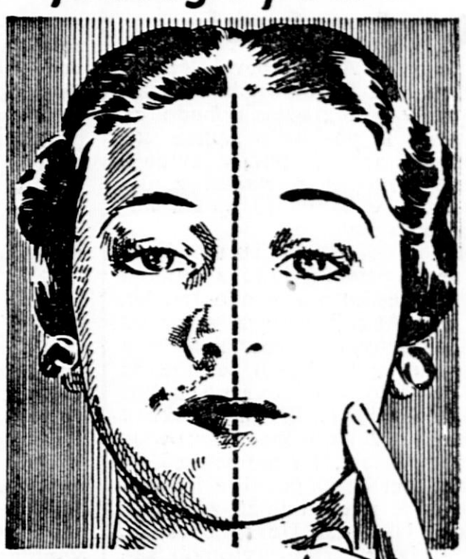

POIZKUSITE TO

Vi se danes lahko pomladite za najmanj pet let in dobite svežo, baržunasto polt, zaradi katere Vam bo zavidalo vsako mlado dekle. Poizkusite to sami na sebi na tale enostavni način: Naprašite polovico lica z znamenitim pudrom Tokalonom (s smetanovo peno) ter motrite v zrcalu razliko obeh polovic Vašega lica. Videli boste isto presenetljivo razliko kakor na zgornji sliki.

Puder Tokalon je edini puder, ki vsebuje smetanovo peno (pripravljeno po patentirani metodi). To je sestavina, ki omogoča, da daje puder Tokalon licu prekrasno svežo dekliško lepoto. Smetanova pena povzroči, da ostane puder na licu petkrat dalje kakor sicer. Če ga samo enkrat dnevno uporabite, se Vaše lice ves dan ne bo svetlikalo. Če se poslužujete pudra Tokalon, ste lahko brez skrbi na vetru in dežju, plešete pa lahko tudi ure in ure v vroči dvorani. Vaša polt bo vendarle ostala sveža in lepa. Puder Tokalon omogoči vsaki ženi, da je videti takoj za mnogo let mlajša. Pri redni uporabi smetanova pena osvežuje in olepšuje kožo.

Ob 100-letnici imena tvrdke Ant. Krisper

dajemo v času **od 22. do 30. novembra 1934** na vse naše cene poseben

popust 10%

Izkoristite to priliko za Miklavžev nakup!

Mestni trg štev. 26 **ANT. KRISPER, LJUBLJANA** Stritarjeva ulica 1—3

Urejuje Josip Zupančič — Za »Narodno tiskarno«: Fran Jezeršek — Za upravo in inseratni del lista: Oton Christof — Vsi v Ljubljani